

Көтерме және бөлшек сауда саласындағы кәсіптік стандарттарды бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің 2026 жылғы 19 ақпандағы № 107-НҚ бұйрығы

"Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Мыналар:

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес "Көтерме және бөлшек саудадағы басқару" кәсіптік стандарты;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес "Көтерме және бөлшек саудадағы маркетингтік қызмет" кәсіптік стандарты;

3) осы бұйрыққа 3-қосымшаға сәйкес "Көтерме және бөлшек саудадағы сауда қызметі" кәсіптік стандарты;

4) осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес "Көтерме және бөлшек саудадағы мерчандайзинг" кәсіптік стандарты;

5) осы бұйрыққа 5-қосымшаға сәйкес "Көтерме және бөлшек саудадағы тауарларды ілгерілету жөніндегі қызмет" кәсіптік стандарты бекітілсін.

2. "Сауда қызметі саласындағы кәсіптік стандарттарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің м.а. 2024 жылғы 14 мамырдағы № 210-НҚ бұйрығының күші жойылды деп танылсын.

3. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Сауда комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрыққа қол қойылған күннен бастап бес күнтізбелік күн ішінде оны электрондық нысанда қазақ және орыс тілдерінде ресми жариялау және Қазақстан Республикасы Нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жіберуді;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан соң оны Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция вице-министріне жүктелсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін 5 жұмыс күні өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Сауда және интеграция министрі

А. Шаққалиев

"КЕЛІСІЛДІ"

"Көтерме және бөлшек саудадағы басқару" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандартты қолдану саласы.

Кәсіптік стандарт көтерме және бөлшек саудадағы басшылардың кәсіби қызметі саласындағы кәсіптерге (жұмыстарға) қатысты білімдерге, біліктерге, дағдыларға және біліктілік деңгейлеріне қойылатын жалпы талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) көтерме сауда – кейін сатуға немесе жеке, отбасылық, үй ішінде және осындай өзге де пайдаланумен байланысты емес өзге мақсаттарға арналған тауарларды өткізу жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

2) бөлшек сауда – сатып алушыға жеке, отбасылық, үй ішінде немесе кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес өзге де пайдалануға арналған тауарларды сату жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

3) дүкен – сауда, қосалқы, әкімшілік-тұрмыстық үй-жайлармен, сондай-ақ тауарларды қабылдауға, сақтауға және сатуға дайындауға арналған үй-жайлармен қамтамасыз етілген тұрақты стационарлық құрылыс немесе оның бөлігі.

3. Кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар пайдаланылады:

1) ҚР – Қазақстан Республикасы;

2) БТБА – жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік біліктілік анықтамалығы;

3) БА – басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

4) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші;

5) БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: "Көтерме және бөлшек саудадағы басқару".

5. Кәсіптік стандарт коды:

6. ЭҚЖЖ сәйкес секцияны, бөлімді, топты, сыныпты және кіші сыныпты көрсету:

--	--

ЭҚЖЖ коды		Атауы
Секция	G	Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу
Бөлім	46	Көтерме сауда, автомобильдер мен мотоциклдерді қоспағанда
Топ	46.1	Көтерме сауда агенттіктерінің қызметі
Сынып	46.11	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Кіші сынып	46.11.0	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Сынып	46.17	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Кіші сынып	46.17.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Топ	46.2	Ауыл шаруашылығы шикізатын және тірі жануарларды көтерме саудада сату
Сынып	46.21	Астықты, өңделмеген темекіні, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.1	Астық, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.2 46.21.3	Өңделмеген темекіні көтерме саудада сату Майлы дақылдарды көтерме саудада сату
Топ	46.3	Тамақ өнімдерін, сусындарды және темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.31	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.31.0	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату

Сынып	46.32	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.32.0	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.33	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.33.0	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Сынып	46.34	Сусындарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.34.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.34.2	Көтерме азық-түліктік тарату орталықтарын қоса алғанда, сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
Сынып	46.35	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.35.0	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.36	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.36.0	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Сынып	46.37	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.37.0	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Сынып	46.38	Балық, шаян тәріздес және моллюскілерді қоса алғанда, өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.38.1	Балық және балық өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.38.9	Өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.39	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін

		мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.39.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Бөлім	47	Автомобильдер мен мотоциклдерді сатудан басқа, бөлшек сауда
Топ	47.1	Мамандандырылмаған дүкендердегі бөлшек сауда
Сынып	47.11	Мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.19	Мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Топ	47.2	Мамандандырылған дүкендерде сусындарды, тамақ өнімдерін және темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.21	Мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
		Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып

Кіші сынып	47.21.1	табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.21.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.22	Мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.3	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.4	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Сынып	47.23	Мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және

		моллюскілерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.24	Мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.25	Мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Сынып	47.26	Мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.29	Мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
		Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып

Кіші сынып	47.29.1	табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.29.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Топ	47.8	Палаткалардағы, дүңгіршектер мен базарлардағы бөлшек сауда
Сынып	47.81	Сауда палаткаларында, дүңгіршектерде және базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.81.1	Сауда палаткаларында, дүкеншелерде және дүңгіршектерде тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.81.2	Базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату

7. Кәсіби стандарттың қысқаша сипаттамасы: Көтерме және бөлшек сауда ұйымдары мен бөлімшелерінің стратегиялық және оперативтік басқаруы, бизнес-процестерді жоспарлау мен ұйымдастыру, персоналды басқару, қызметтің тиімділігін бақылау, ассортиментті дамыту және сауданың заманауи форматтарын қолдану саласындағы құзыреттер мен басқарушылық дағдыларға қойылатын талаптарды айқындау.

8. Кәсіптер карточкаларының тізбесі:

- 1) Саудадағы басшы (басқарушы) – СБШ 6 деңгейі;
- 2) Бөлім бастығы (саудада) – СБШ 5 деңгейі;
- 3) Санатты менеджмент басшысы – СБШ 5 деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Саудадағы басшы (басқарушы)" кәсібінің карточкасы:	
Топ коды:	142-0
Кәсіп атауының коды:	1420-0-017
Кәсіптің атауы:	Саудадағы басшы (басқарушы)
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	-
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік	

сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандығы: 6B041 – "Бизнес және басқару" 6B042 – "Құқық"	Біліктілігі: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тәжірибесі жоқ		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	Қосымша кәсіптік білім ұсынылады: - қысқа мерзімді біліктілік арттыру курстары; - модульдік қайта даярлау бағдарламалары		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1420-0-002 – Сауда үйінің директоры (меңгерушісі); 1420-0-001 – Бөлшек сауда ұйымының директоры (меңгерушісі); 1420-0-005 – Бөлшек сауда кәсіпорнының меңгерушісі; 1420-0-019 – Универсам басшысы; 1420-0-005 – Шағын кәсіпорынның директоры, патрон (басқарушы) (саудада); 1420-0-016 – Басшы (коммерциялық қызметте); 1420-0-004 – Дүкен директоры.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Стратегиялық және жедел басқару, бизнес-процестерді ұтымды ұйымдастыру, персоналды басқару және белгіленген экономикалық және өндірістік көрсеткіштерге қол жеткізу арқылы көтерме және бөлшек сауда ұйымдарының тиімді жұмыс істеуін және дамуын қамтамасыз ету.		
Еңбек функцияларының сипаттамасы:			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1.Ұйымды дамыту стратегиясын айқындау; 2.Негізгі бизнес-процестерді бақылау және талдау (сатылымдар, логистика, маркетинг); 3.Персоналдың жұмысын ұйымдастыру, команданы қалыптастыру.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
1-еңбек функциясы: Ұйымның даму стратегиясын айқындау	1-дағды: Стратегиялық талдау және болжамдау	Біліктер: 1. Ішкі ресурстар мен нарықтық ортаны талдау; 2. Бәсекелестік артықшылықтар мен тәуекелдерді анықтау; 3. Дамудың ұзақ мерзімді мақсаттары мен басымдықтарын қалыптастыру. Білімдер: 1. Стратегиялық талдау әдістері; 2. Кәсіпорынның сыртқы және ішкі ортасын талдау негіздері; 3. Статистикалық, қаржылық және басқа нысандар.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
		Біліктер: 1. Стратегиялық бағдарламалар мен жоспарларды әзірлеу; 2. Тұрақтылық пен табыстылықты қамтамасыз ететін түйінді шешімдер қабылдау;	

	2-дағды: Басқарушылық шешімдерді әзірлеу және қабылдау	3. Сауда кәсіпорнын дамытудың стратегиялық проблемаларын анықтау және оларды жою шараларын әзірлеу; 5. Сауда кәсіпорнының қызметін стратегиялық бақылау. Білімдер: 1. Сауда кәсіпорнының жұмысын регламенттейтін заңнамалық және нормативтік-құқықтық құжаттар; 2. Сату талдамасы, жоспарлау және болжамдау; 3. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару туралы білім; 4. Тәуекел-менеджмент және дағдарысты басқару негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
2-еңбек функциясы: Т ү й і н д і бизнес-процестерді (сатылымдар, логистика, маркетинг) бақылау және талдау	1-дағды: Қаржылық-экономикалы қ бақылау	Біліктер: 1.Қаржылық тәуекелдерді анықтау және оларды азайту бойынша шаралар ұсыну; 2.Бизнес-процестердің рентабельділігі мен маржиналдығын есептеу. Білімдер: 1.Ішкі қаржылық бақылау қағидаттарының түрлерін білу; 2.Саудадағы қаржылық және басқарушылық есеп негіздері; 3.Тәуекелдерді басқару әдістемелері мен жүйелері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Бюджеттеу және шығындарды басқару	Біліктер: 1. Бюджет қаражатын бөлу; 2. Бекітілген бюджеттің атқарылуын бақылау; 3. Қаржылық тәуекелдерді мониторингтеу; 4. Қаржылық есептілікті қалыптастыру. Білімдер: 1. Кірістер мен шығыстарды жоспарлау әдістері; 2. Қаржы және салық салу жөніндегі заңнамалық және нормативтік құқықтық құжаттар; 3. Саудадағы қаржылық және басқарушылық есеп негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	1-дағды:	Біліктер: 1. Қызметкерлерді кәсіби және жеке қасиеттерін ескере отырып таңдау; 2. Қызметкерлер арасында міндеттер мен жауапкершіліктерді бөлу; 3. Міндеттердің орындалуын бақылау және жұмыс нәтижелерін бағалау; 4. Ұжымдағы жанжалды жағдайларды басқару.

3-еңбек функциясы: Персоналдың жұмысын ұйымдастыру, команданы қалыптастыру	Персоналды қалыптастыру және басқару	Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының негіздері; 2. Сауда кәсіпорнының қызметін ұйымдастыру негіздері; 3. Қарамағындағылардың қызметін ұйымдастыру, жоспарлау және бақылау негіздері; 4. Персоналды ынталандыру теориялары және оның психологиялық ерекшеліктері.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
	2-дағды: Команданы дамыту	Біліктер: 1. Қолайлы психологиялық климат құру және қақтығыстардың алдын алу; 2. Оқытуды, тәлімгерлікті және біліктілікті арттыруды ұйымдастыру; 3. Тиімділікті арттыру үшін ынталандыру және көтермелеу әдістерін қолдану; 4. Басқа бөлімдермен (қызметтермен) өзара іс-қимыл.	
		Білімдер: 1. Командалар құру және командалық бірлікті арттыру құралдары; 2. Персоналды материалдық және материалдық емес ынталандыру әдістері; 3. Персоналды ынталандыру теориялары және оның психологиялық ерекшеліктері; 4. Тұлғааралық және іскерлік қарым-қатынас, келіссөздер, шағын топтық жанжалтану теориясы.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Тез шешім қабылдай білу Мақсаткерлік Көшбасшылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі:	-		
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланысы:	СБШ деңгейі	Кәсіптің атауы:	
10. "Бөлім бастығы (саудада)" кәсібінің карточкасы:			
Топ коды:	142-0		
Кәсіп атауының коды:	1420-0-014		
Кәсіптің атауы:	Бөлім бастығы (саудада)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	-		

БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандығы: -	Біліктілігі: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Сауда саласындағы жұмыс өтілі 2 жылдан кем емес		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	Қосымша кәсіптік білім беру ұсынылады: - қысқа мерзімді біліктілік арттыру курстары; - модульдік қайта даярлау бағдарламалары		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1420-0-007 – Бөлім меңгерушісі (саудада); 1420-0-009 - Секция меңгерушісі (саудада); 1420-0-011 – Тауар кешенінің меңгерушісі.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Белгіленген көрсеткіштерді орындау және сатып алушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында сауда-саттық процестерін ұйымдастыру, ассортиментті басқару, қызмет көрсету сапасын бақылау және персоналдың жұмысы арқылы сауда бөлімінің тиімді жұмысын қамтамасыз ету.		
Еңбек функцияларының сипаттамасы:			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бөлімдегі сауда процестерін ұйымдастырады және бақылайды; 2. Сауда бөлімінің персоналын басқарады; 3. Жоспарлы көрсеткіштердің орындалуын қамтамасыз етеді.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
1-еңбек функциясы: Бөлімдегі сауда процестерін ұйымдастырады және бақылайды	1-дағды: Ассортиментті басқару	Біліктер: 1. Тұтынушылық сұранысқа сәйкес тауарлардың ассортиментін қалыптастыру; 2. Тауар қорларының болуын және уақтылы толықтырылуын бақылау; 3. Тауарды орналастыру стандарттарының сақталуын қадағалау. Білімдер: 1.Тауар топтары бойынша тауарлардың жіктелуі және қасиеттері; 2. Тауардың сұранысы мен рентабельділігін талдау әдістері; 3. Тауарлардың жекелеген түрлерін (азық-түлік және азық-түлік емес) сақтауға және өткізуге қойылатын нормативтік талаптар.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
			Біліктер: 1. Сауда және клиенттерге қызмет көрсету қағидаларының сақталуын қамтамасыз ету; 2. Сатып алушылармен жанжалды жағдайларды жедел шешу;

	2-дағды: Қызмет көрсету сапасын бақылау	3. Бөлімдегі санитариялық және технологиялық нормаларды бақылау. Білімдер: 1. Көтерме және бөлшек саудадағы қызмет көрсету стандарттары; 2. Сатып алушыларға қызмет көрсету сапасын бағалау; 3. Сауда ұйымының негізгі өндірісін ұйымдастыру процесінде пайдаланылатын мамандандырылған ақпараттық бағдарламалар мен технологиялар; 4. Сауда ұйымдарында басқару, іс жүргізу және есептілікті дайындау әдістері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
2-еңбек функциясы : Сауда бөлімінің персоналын басқарады	1 - дағды : Қызметкерлердің жұмысын ұйымдастыру	Біліктер: 1. Сатушылар мен бөлімнің басқа қызметкерлері арасында міндеттерді бөлу; 2. Лауазымдық міндеттерінің орындалуын бақылау; 3. Дүкеннің/универсамның басқа бөлімшелерімен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету. Білімдер 1. Еңбек заңнамасы; 2. Еңбекті ұйымдастыру және басқару; 3. Персоналды бағалау және дамыту әдістері; 4. Денсаулықты сақтау, санитария және гигиена негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Персоналды ынталандыру және дамыту	Біліктер: 1. Оқыту мен тәлімгерлікті ұйымдастыру; 2. Еңбек тиімділігін арттыру үшін ынталандыру әдістерін қолдану; 3. Ұжымда қолайлы психологиялық ахуалды сақтау. Білімдер: 1. Командалар құру және командалық бірлікті арттыру құралдары; 2. Персоналды материалдық және материалдық емес ынталандыру әдістері; 3. Жанжалтану және іскерлік қарым-қатынас психологиясы теориясы; 4. Персоналды ынталандыру, олардың уәждемесі мен адалдығын арттыру жүйелері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
		Біліктер 1. Сату көрсеткіштерін және жоспардың орындалу динамикасын талдау; 2. Ауытқулардың себептерін анықтау және түзету шараларын ұсыну;

3-еңбек функциясы : Жоспарлы көрсеткіштердің орындалуын қамтамасыз етеді.	1-дағды: Сатуды және жоспарлы көрсеткіштерді талдау	3. Бөлім жұмысының нәтижелері бойынша есептілік қалыптастыру.	
		Білімдер: 1. Сауда және тауар айналымын талдау әдістері; 2. Сауда бөлімінің түйінді тиімділік көрсеткіштері (KPI); 3. Жоспарлау мен жоспарлардың орындалуын бақылау қағидаттары.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Тез шешім қабылдай білу Мақсаткерлік Көшбасшылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі:	-		
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланысы:	СБШ деңгейі	Кәсіптің атауы:	
11. "Санатты менеджмент басшысы" кәсібінің карточкасы:			
Топ коды:	142-0		
Кәсіп атауының коды:	1420-0-018		
Кәсіптің атауы:	Санатты менеджмент басшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	-		
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіби білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандығы: -	Біліктілігі: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Сауда саласындағы жұмыс өтілі 2 жылдан кем емес		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	Қосымша кәсіптік білім беру ұсынылады: - қысқа мерзімді біліктілік арттыру курстары; - модульдік қайта даярлау бағдарламалары		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1420-0-015 – Көтерме және бөлшек сауда қызметінің бастығы.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Сауда бөлімінің тауар айналымын ұйымдастыру, ассортимент пен персоналды басқару, жоспарлы көрсеткіштерді орындау және сатып алушыларға қызмет көрсетудің жоғары деңгейін ұстап тұру арқылы тиімді жұмысын қамтамасыз ету		
Еңбек функцияларының сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Бөлімнің жұмысын ұйымдастыру және операциялық процестерді басқару; 2. Бөлім персоналын басқару; 3. Ассортимент пен тауар қорларын басқару; 4. Қызмет көрсету сапасын бақылау және клиенттермен өзара іс-қимыл.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
1-еңбек функциясы: Бөлімнің жұмысын ұйымдастыру және операциялық процестерді басқару	1-дағды: Бөлім қызметін жоспарлау және үйлестіру	Біліктер: 1. Бөлімнің жұмыс жоспарларын әзірлеу және қызметкерлер арасында міндеттерді бөлу; 2. Операциялық міндеттердің орындалуын және регламенттердің сақталуын бақылау; 3. Жоғары сатып алу жүктемесі жағдайында жұмысты ұйымдастыру; 4. Бөлімнің дүкеннің басқа бөлімшелерімен өзара іс-қимылын қамтамасыз ету.
		Білімдер: 1. Сауда қызметін ұйымдастыру қағидаттары; 2. Операциялық процестердің ішкі регламенттері мен стандарттары; 3. Еңбек ресурстарын жоспарлау негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Сауда операцияларын басқару	Біліктер: 1. Тауарлардың көрсетілуін және тауар түрінің сақталуын бақылау; 2. Тауар қозғалысының үздіксіздігін және қорларды уақтылы толықтыруды қамтамасыз ету; 3. Сауда және клиенттерге қызмет көрсету қағидаларының сақталуын бақылау; 4. Сауда процестеріндегі проблемаларды анықтау және жою.
		Білімдер: 1. Сауда және қызмет көрсету стандарттары; 2. Ішкі сауда және кассалық операциялар қағидалары; 3. Сауда процестерін ұйымдастыру технологиялары.
2-еңбек функциясы : Бөлім персоналын басқару	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	1 - дағды : Қызметкерлердің жұмысын ұйымдастыру және бағалау	Біліктер: 1. Нұсқаулықтар жүргізу және тапсырмаларды орындауға қойылатын талаптарды жеткізу; 2. Тәртіп пен корпоративтік стандарттардың сақталуын бақылау; 3. Қызметкерлердің жұмысын бағалау және оқу қажеттіліктерін анықтау; 4. Тиімді команда құру және қолдау.
		Білімдер: 1. Персоналды басқару негіздері;

		2. Қызметкерлердің құзыреттері мен нәтижелерін бағалау әдістері; 3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі талаптар.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
3-еңбек функциясы : Ассортимент пен тауарлық-материалдық қорларды басқару	1-дағды: Қызметкерлерді дамыту және ынталандыру	Біліктер: 1. Жаңа қызметкерлер үшін оқыту мен тәлімгерлікті ұйымдастыру; 2. Қызметкерлерді ынталандыру бойынша ұсыныстар әзірлеу; 3. Жұмысты бағалау қорытындысы бойынша түзету әңгімелесулерін жүргізу; 4. Ұжымда қолайлы психологиялық климат құру.
		Білімдер: 1. Персоналды бейімдеу және дамыту әдістері; 2. Материалдық емес және материалдық ынталандыру жүйелері; 3. Еңбек этикасы және қызметтік қарым-қатынас қағидаттары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Бөлімнің ассортиментін бақылау	Біліктер: 1. Сұранысты талдау және ассортиментті жаңарту бойынша ұсыныстар қалыптастыру; 2. Тауарлардың болуын және сөрелерді уақтылы толтыруды бақылау; 3. Өтімсіздікті анықтау және оны оңтайландыру шараларын ұсыну; 4. Тауарлардың жарамдылық мерзімі мен сапасын қадағалау.
		Білімдер: 1. Ассортиментті басқару қағидаттары; 2. Сұраныс пен сатуды бақылау әдістері; 3. Тауарлардың сапасына, сақталуына және таңбалануына қойылатын талаптар.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	1-дағды: Қызмет көрсету стандартын қамтамасыз ету	Біліктер: 1. Сату аймағындағы қызметкерлердің жұмысын бақылау; 2. Сатып алушылармен қиын жағдайлар мен қақтығыстарды шешу; 3. Сервис және кері байланыс деңгейіне мониторинг жүргізу; 4. Қызмет көрсету сапасына қанағаттанбау себептерін анықтау және оларды жою.
		Білімдер:
		1. Клиенттерге қызмет көрсету стандарттары;

Еңбек функциясы 4: Қызмет көрсету сапасын бақылау және клиенттермен өзара әрекеттесу		2. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы заңнама; 3. Шағымдар мен ұсыныстарды өңдеу технологиялары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	2-дағды: Қауіпсіздік талаптарының орындалуын бақылау	Біліктер: 1. Санитария және еңбекті қорғау нормаларының сақталуын бақылау; 2. Қауіпсіздік бойынша нұсқаулық өткізуді ұйымдастыру; 3. Тауарлардың сақталуына байланысты бұзушылықтардың алдын алу; 4. Сауда жабдықтарын пайдалану қағидаларының сақталуын қамтамасыз ету.
		Білімдер: 1. Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі жөніндегі нормативтерді; 2. Санитарлық ережелер мен нормалардың талаптары; 3. Сауда және тоңазытқыш жабдықтарын пайдалану қағидалары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді.
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Тез шешім қабылдай білу Мақсаткерлік Көшбасшылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі:	-	
СБШ шеңберіндегі басқа мамандықтармен байланысы:	СБШ деңгейі	Кәсіптің атауы:

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі.

13. Әзірлеуге қатысқан ұйымдар (кәсіпорындар): "QazTrade" сауда саясатын дамыту орталығы" акционерлік қоғамы.

14. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің кәсіби біліктіліктер жөніндегі салалық кеңесі: 2025 жылғы 25 қарашадағы № 3 хаттама.

15. Кәсіби біліктіліктер бойынша ұлттық орган: 2025 жылғы 30 желтоқсандағы қорытынды.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2025 жылғы 10 желтоқсандағы № 15002/22 қорытынды.

17. Нұсқаның нөмірі және шыққан жылы: 1-нұсқа, 2026 ж.

18. Шамамен қайта қарау күні: 2029 ж.

Қазақстан Республикасы
Сауда және интеграция
министрінің 2026 жылғы
19 ақпандағы № 107-НҚ
бұйрығына 2-қосымша

"Көтерме және бөлшек саудадағы маркетингтік қызмет" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолданылу саласы.

Кәсіптік стандарт сұранысты, брендтің танымалдығын арттыру және сатылымды ұлғайту мақсатында нарықты және тұтынушылық мінез-құлықты талдау, тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді ілгерілету стратегиясын әзірлеу және іске асыру саласындағы білімдерге, біліктерге, дағдыларға қойылатын жалпы талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) маркетинг – тұтынушылардың мүдделерін қанағаттандыру және нарық субъектілері қызметінің тиімділігін арттыру мақсатында нарық қажеттіліктерін зерделеуге және болжамдауға, сұранысты қалыптастыруға және ынталандыруға, тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді ілгерілету мен өткізуге бағытталған қызмет түрі ;

2) маркетингтік зерттеулер – нарық, тұтынушылар, бәсекелестер, тауарлар мен көрсетілетін қызметтер туралы ақпаратты жүйелі түрде жинауға, талдауға және интерпретациялауға бағытталған қызмет түрі;

3) жарнама – кез келген құралдардың көмегімен кез келген нысанда таратылатын және (немесе) орналастырылатын, белгілі бір адамдар тобына арналмаған және жеке немесе заңды тұлғаға, тауарларға, тауар белгілеріне, жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге қызығушылықты қалыптастыруға немесе қолдауға арналған және оларды өткізуге ықпал ететін ақпарат.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) ҚР – Қазақстан Республикасы;

2) БТБА – жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

3) БА – басшылар, мамандар және басқа қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

4) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің мемлекеттік жалпы жіктеуіші;

5) БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: – "Көтерме және бөлшек саудадағы маркетингтік қызмет".

5. Кәсіптік стандарттың коды:

6. ЭҚЖЖ сәйкес секцияны, бөлімді, топты, сыныпты және кіші сыныпты көрсету:

ЭҚЖЖ коды		Атауы
Секция	М	Кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет
Бөлім	70	Бас компаниялардың басқару мәселелері бойынша консультация беру қызметі
Топ	70.2	Басқару мәселелері бойынша консультация беру қызметі
Сынып	70.21	Қоғаммен өзара қатынастар және байланыс жөніндегі қызмет
Кіші сынып	70.21.0	Қоғаммен өзара қатынастар және байланыс жөніндегі қызмет
Сынып	70.22	Коммерциялық қызмет және басқару мәселелері бойынша консультация беру
Кіші сынып	70.22.1	Коммерциялық қызмет және басқару мәселелері бойынша консультация беру
Бөлім	73	Жарнамалық қызмет және нарық конъюнктурасын зерттеу
Сынып	73.12	Бұқаралық ақпарат құралдарында жарнама орналастыру
Кіші сынып	73.12.0	Бұқаралық ақпарат құралдарында жарнама орналастыру
Топ	73.2	Нарық конъюнктурасын зерттеу және қоғамдық пікірді зерделеу
Сынып	73.20	Нарық конъюнктурасын зерттеу және қоғамдық пікірді зерделеу
Кіші сынып	73.20.0	Нарық конъюнктурасын зерттеу және қоғамдық пікірді зерделеу

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: нарықты талдау және тұтынушылық мінез-құлық, маркетингтік стратегияларды әзірлеу және іске асыру, тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді ілгерілетуді ұйымдастыру саласындағы мамандардың құзыреттері мен іс жүргізу дағдыларына қойылатын талаптарды белгілеу. Кәсіптік стандарт негізгі қызмет салаларын қамтиды: маркетингтік зерттеулер жүргізу, жарнамалық науқандарды жоспарлау және іске асыру, цифрлық және дәстүрлі арналарда ілгерілетуді басқару, маркетингтік іс-шаралардың тиімділігін бағалау және компания имиджін қалыптастыру.

8. Кәсіптер карточкаларының тізбесі:

1) Талдаушы-маркетолог – 5 СБШ деңгейі;

2) Маркетолог – 4 СБШ деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Талдаушы-маркетолог" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	2431		
Кәсіп атауының коды:	2431-1-002		
Кәсіптің атауы:	Талдаушы-маркетолог		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	-		
БТБА, БА және басқа да үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіби білім деңгейі:	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандандығы: Маркетинг (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	Қосымша кәсіптік білім ұсынылады: - қысқа мерзімді біліктілікті арттыру курстары - модульдік қайта даярлау бағдарламалары		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2431-1-006 – Нарықты болжау жөніндегі маман; 2431-1-001 – Маркетингтік кампаниялар талдаушысы.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Маркетингтік және жарнамалық науқандардың тиімділігін талдау және бағалау , маркетингтік зерттеулер жүргізу, перспективалы өткізу нарықтарын зерттеу		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Маркетингтік науқандарға талдау жүргізу; 2. Маркетингтік деректерді жинау және өңдеу; 3. Нарықты, аудиторияны және тұтынушылардың мінез-құлқын талдау; 4. Талдамалық есептер мен ұсынымдар дайындау.	
	Қосымша еңбек функциялары:	-	
Еңбек функцияларының сипаттамасы			
	1-1-дағды: Науқандардың тиімділік көрсеткіштерін талдау	Біліктер:	
		1. KPI жарнамалық науқандарын (CTR, CPC, CPA, ROI) талдау; 2. Нақты нәтижелерді жоспарлы нәтижелермен салыстыруды жүргізу; 3. Тиімділікке әсер ететін факторларды анықтау; 4. Талдамалық тұжырымдар мен ұсынымдарды қалыптастыру.	
		Білімдер:	
		1. Маркетинг тиімділігінің түйінді көрсеткіштері;	

1-еңбек функциясы: Маркетингтік науқандарға талдау жүргізу		2. Жарнамалық және сандық науқандарды талдау әдістері; 3. Медиа жоспарлау қағидаттары; 4. Performance-талдама негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Талап етілмейді
	2-дағды: Ілгерілету арналарын талдау	Біліктер:
		1. Түрлі байланыс арналарының тиімділігін салыстыру; 2. А / В тестілеуін өткізу; 3. "Қиындықтарды" және жоғалту нүктелерін анықтау; 4. Арналарды оңтайландыру бойынша ұсыныстар қалыптастыру.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	1. Салыстырмалы талдау әдістері; 2. Сандық арналармен жұмыс істеу құралдары; 3. Жарнамалық платформаларды бағалау өлшемшарттары; 4. Кросс-арна талдамасының негіздері.
2-еңбек функциясы: Маркетингтік деректерді жинау және өңдеу		Талап етілмейді
	1-дағды: Талдама үшін деректер жинау	Біліктер:
		1. CRM, BI жүйелерінен, жарнама кабинеттерінен деректерді жинау; 2. Ақпараттың дұрыстығы мен толықтығын тексеру; 3. Кейіннен өңдеу үшін деректерді құрылымдау; 4. Әртүрлі көздерден алынған деректерді біріктіру.
		Білімдер:
		1. Маркетингтік ақпарат көздері; 2. Деректер массивтерін қалыптастыру қағидалары; 3. Деректерді алдын ала тексеру әдістері; 3. Көрсеткіштерді жіктеу қағидаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Талап етілмейді
	2-дағды: Деректерді өңдеу және құрылымдау	Біліктер:
		1. Жиынтық кестелерді қалыптастыру; 2. Талдау құралдарын (Excel, Power BI) пайдалану; 3. Графиктер мен деректер кесінділерін жасау; 4. Бастапқы статистикалық өңдеуді жүргізу.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	1. Статистика және деректер массивтерін өңдеу негіздері; 2. Талдамалық ақпаратты визуализациялау әдістері; 4. Талдамалық мәліметтер жиынтығын дайындау қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Талап етілмейді

3-еңбек функциясы: Нарықты, аудиторияны және тұтынушылардың мінез-құлқын талдау	1-дағды: Аудиторияны сегменттеу және бейіндеу	Біліктер: 1. Аудиторияны әлеуметтік және мінез-құлық сегменттеріне бөлу; 2. Клиенттік портреттерді қалыптастыру; 3. Мінез-құлықтың негізгі заңдылықтарын анықтау; 4. Тұтынушылардың қалауының өзгеруін бағалау. Білімдер: 1. Нарықты сегменттеу әдістері; 2. Тұтынушылық мінез-құлық модельдері; 3. ОА профильдерін құру тәсілдері; 4. Сұранысты бағалау әдістері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Талап етілмейді
	2-дағды: Бәсекелестер мен нарықтық үрдістерді талдау	Біліктер: 1. Бәсекелестердің белсенділігін зерделеу; 2. Олардың ұсыныстары мен байланыстарын салыстыру; 3. Сату динамикасы мен нарықтық көрсеткіштерді талдау; 4. Нарықтың даму үрдістерін анықтау. Білімдер: 1. Бәсекелестік талдау әдістері; 2. Нарықтық талдама қағидаттары; 3. Нарықты сипаттайтын көрсеткіштер; 4. Болжамдық бағалау негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Талап етілмейді
4-еңбек функциясы: Талдамалық есептер мен ұсынымдар дайындау	1-дағды: Талдамалық ұсыныстарды әзірлеу	Біліктер: 1.Талдамалық есептер мен таныстырылымдар жасау ; 2. Деректерді визуализациялау (графиктер, диаграммалар); 3. Талдау нәтижелерін басшылыққа беру; 4. Қысқаша тұжырымдар мен тезистер қалыптастыру. Білімдер: 1. Талдамалық есептілік стандарттары; 2. Ақпаратты визуализациялау және таныстыру әдістері; 3. Іскери материалдарды дайындау қағидалары; 4. Таныстыру талдамасының құралдары.
	2-дағды: Талдамалық ұсыныстарды әзірлеу	Біліктер: 1. Науқанды жақсарту бойынша ұсынымдарды тұжырымдау; 2. Ұсынылған өзгерістердің салдарын бағалау; 3. Бюджетті оңтайландыру нұсқаларын дайындау; 4. Жарнамалық арналар бойынша ұсынымдар беру. Білімдер:

		1. Маркетингтік шешімдерді оңтайландыру әдістері; 2. КРІ құру қағидаттары; 3. Маркетингтік іс-шараларды жоспарлау негіздері; 4. Тәуекелдерді талдау тәсілдері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Талап етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Мақсаткерлік Жауапкершілік Тәртіптілік Парасаттылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі:	-		
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы:	СБШ деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
10. "Маркетолог" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	2431		
Кәсіп атауының коды:	2431-1-004		
Кәсіптің атауы:	Маркетолог		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	-		
БТБА, БА және басқа да үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	-		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ білім (орта буын маманы)	Мамандығы: Маркетинг (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	-		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	Қосымша кәсіби білім ұсынылады: - қысқа мерзімді біліктілікті арттыру курстары; - модульдік қайта даярлау бағдарламалары.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2431-1-005 - Маркетинг жөніндегі маман; 2431-1-007 - Бағалық маркетингтік зерттеу жөніндегі маман; 2431-1-003 - Маркетинг жөніндегі консультант;		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді ілгерілетуге, компанияның оң имиджін қалыптастыруға, бренд туралы хабардарлықты арттыруға, сұранысты ынталандыруға және сатылымның өсуін қамтамасыз етуге бағытталған маркетингтік іс-шараларды әзірлеу және іске асыру.		
Еңбек функцияларының сипаттамасы			
	Міндетті еңбек функциялары:	1. Маркетингтік зерттеулер жүргізу және нарықты талдау; 2. Маркетингтік іс-шараларды әзірлеу және іске асыру;	

Еңбек функцияларының тізбесі:		3. Талдамалық есептілікті дайындау және маркетингтік шешімдердің тиімділігін бағалау.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
1-еңбек функциясы: Маркетингтік зерттеулер жүргізу және нарықты талдау	1-дағды: Нарық, бәсекелестер және мақсатты аудитория туралы ақпаратты жинау және жүйелеу	Біліктер:
		1. Ашық көздерден, статистикалық базалардан, CRM және сауалнамалардан деректерді жинау; 2. Ақпараттың сенімділігі мен өзектілігін талдау; 3. Талдамалық кестелер мен қысқаша есептер қалыптастыру.
		Білімдер:
		1. Сандық және сапалық зерттеу әдістері; 2. Бәсекелес ортаны талдау қағидаттары; 3. Статистикалық деректерді өңдеу негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
	2-дағды: Тұтынушылардың мінез-құлқы мен сұраныс үрдістерін талдау	Біліктер:
		1. Сатып алушылардың қалауы мен уәдесін анықтау; 2. Мақсатты сегменттерді және олардың сипаттамаларын айқындау; 3. Сату динамикасы мен маусымдылығын бағалау.
		Білімдер:
		1. Нарықты сегменттеу және позициялау қағидаттары; 2. Тұтынушылардың мінез-құлқын зерделеу әдістері; 3. Сұранысқа әсер ететін факторлар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
2-еңбек функциясы: Маркетингтік іс-шараларды әзірлеу және іске асыру	1-дағды: Маркетингтік әрекеттер мен коммуникацияларды жоспарлау	Біліктер:
		1. Жарнамалық, PR және digital науқандарының жоспарларын әзірлеу; 2. Нысаналы ілгерілету арналарын айқындау; 3. Мақсаттар мен тиімділік өлшемшарттарын (KPI) тұжырымдау.
		Білімдер:
		1. Маркетингтік стратегияларды жоспарлау негіздері; 2. Ілгерілету және коммуникация құралдары; 3. Бренд имиджін қалыптастыру қағидаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Талап етілмейді
		Біліктер:
		1. Жарнамалық және PR-акциялар өткізуді ұйымдастыру; 2. Мердігерлермен және БАҚ-пен өзара іс-қимыл;

	2-дағды: Маркетингтік іс-шараларды іске асыру және үйлестіру	3. Орындау мерзімдерін, бюджетін және сапасын бақылау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Маркетингтік жобаларды ұйымдастыру негіздері; 2. Науқандардың тиімділігін бағалау әдістері; 3. Мердігерлермен және тапсырыс берушілермен өзара іс-қимыл қағидалары.
3-еңбек функциясы : Талдамалық есептілікті дайындау және маркетингтік шешімдердің тиімділігін бағалау	1-дағды: Талдамалық есептер мен презентациялар дайындау	Біліктер: 1. Маркетингтік іс-шаралар бойынша есептер мен талдамалық қорытындыларды қалыптастыру; 2. Кестелердегі, графиктердегі және презентациялардағы деректерді визуализациялау; 3. Талдау нәтижелерін басшылыққа ұсыну.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Басқарушылық есептіліктің негіздері; 2. Деректерді визуализациялау және түсіндіру қағидаттары; 3. Сандық талдау құралдары (Excel, Power BI).
	2-дағды: Маркетингтік іс-шаралардың нәтижелілігін талдау және бағалау	Біліктер: 1. ROI, LTV, CAC көрсеткіштерін есептеу және сату динамикасын талдау; 2. Табысты және тиімсіз жарнамалық арналарды анықтау; 3. Маркетингтік стратегияларды оңтайландыру бойынша ұсынымдар дайындау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі :	Білімдер: 1. Маркетингтік қызметтің тиімділігін бағалау әдістері; 2. KPI және талдамалық модельдерді құру қағидаттары; 3. Жарнамалық шығыстарды оңтайландыру тәсілдері.
	Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Талап етілмейді
	Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі:	-
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы:	СБШ деңгейі	Кәсіптің атауы:

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

13. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі.

14. Әзірлеуге қатысқан ұйымдар (кәсіпорындар): "QazTrade" сауда саясатын дамыту орталығы" акционерлік қоғамы.

15. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің кәсіби біліктіліктер жөніндегі салалық кеңесі: 2025 жылғы 25 қарашадағы № 3 хаттама.

16. Кәсіби біліктіліктер жөніндегі ұлттық орган: 2025 жылғы 30 желтоқсандағы қорытынды.

17. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2025 жылғы 10 желтоқсандағы № 15002/22 қорытынды.

18. Нұсқаның нөмірі және шыққан жылы: 1-нұсқа, 2026 ж.

19. Шамамен қайта қарау күні: 2029 ж.

Қазақстан Республикасы
Сауда және интеграция
министрінің 2026 жылғы
19 ақпандағы № 107-НҚ
бұйрығына 3-қосымша

"Көтерме және бөлшек саудадағы сауда қызметі" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолданылу аясы: Кәсіптік стандарт сауда қызметін әртүрлі форматтағы және типтегі сауда кәсіпорындарында – дүкендерде, супермаркеттерде, базарларда, киоскілерде, сондай-ақ азықтүлік және азықтүлік емес тауарлардың көшедегі саудасы саласында ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қатысатын жұмыскерлердің біліктілігіне, білімі мен дағдыларына қойылатын талаптарды белгілеу үшін қолданылады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) көтерме сауда – кейін сатуға немесе жеке, отбасылық, үй ішінде және осындай өзге де пайдаланумен байланысты емес өзге мақсаттарға арналған тауарларды өткізу жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

2) дүкен – сауда-саттық желісіне кіре алатын, сатып алушыларға тауарларды жеке, отбасылық, үйде пайдалану үшін сатуды жүзеге асыратын, бір немесе бірнеше ішкі сауда субъектілері ұсынған стационарлық сауда объектісі;

3) дүңгіршек – бір немесе бірнеше сауда орындарына есептелген, азық-түлік тауарларын сақтауға арналған сауда залы және үй-жайлары жоқ, сауда жабдықтарымен жарақталған күрделі емес тасымалданатын құрылыс;

4) бөлшек сауда – сатып алушыға жеке, отбасылық, үй ішінде немесе кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес өзге де пайдалануға арналған тауарларды сату жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

5) сатушы – тауарды сатуды жүзеге асыратын ішкі сауда субъектісі;
 6) сатып алушы – тауарды сатып алатын жеке немесе заңды тұлға;
 7) тауар – айналымнан алынбаған, сатуға немесе айырбастауға арналған кез келген еңбек өнімі;

8) палатка (павильон) – құрастырмалы-жиналмалы конструкциялардан, бір немесе бірнеше сауда орындары үшін сауда жабдықтарымен жарақталған, сауда қорына арналған алаңы бар және арнайы белгіленген орынға орналастырылатын жеңіл құрастырылатын құрылыс.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) БА – Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 16-бабы 16-2) тармақшасына сәйкес әзірленген және бекітілген басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

2) ТЖКБ – техникалық және кәсіптік білім беру;

3) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің мемлекеттік жалпы жіктеуіші;

4) БХСЖ – білім берудің халықаралық стандартты жіктеуіші;

5) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалық;

6) СБШ – салалық біліктілік шеңбері.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: – "Көтерме және бөлшек саудадағы сауда қызметі".

5. Кәсіптік стандарттың коды:

6. ЭҚЖЖ сәйкес секцияны, бөлімді, топты, сыныпты және кіші сыныпты көрсету:

ЭҚЖЖ коды		Атауы
Секция	G	Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу
Бөлім	46	Автомобильдер мен мотоциклдерді қоспағанда, көтерме сауда
Топ	46.1	Көтерме сауда агенттіктерінің қызметі
Сынып	46.11	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Кіші сынып	46.11.0	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада

		сату жөніндегі агенттердің қызметі
Сынып	46.17	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Кіші сынып	46.17.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Топ	46.2	Ауыл шаруашылығы шикізатын және тірі жануарларды көтерме саудада сату
Сынып	46.21	Астықты, өңделмеген темекіні, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.1	Астықты, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.2 46.21.3	Өңделмеген темекіні көтерме саудада сату Майлы дақылдарды көтерме саудада сату
Топ	46.3	Тамақ өнімдерін, сусындарды және темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.31	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.31.0	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату
Сынып	46.32	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.32.0	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.33	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.33.0	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Сынып	46.34	Сусындарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.34.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
		Көтерме азық-түліктік тарату орталықтарын қоса алғанда, сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000

Кіші сынып	46.34.2	ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
Сынып	46.35	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.35.0	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.36	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.36.0	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Сынып	46.37	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.37.0	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Сынып	46.38	Балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді қоса алғанда, өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.38.1	Балық және балық өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.38.9	Өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.39	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.39.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Бөлім	47	Автомобильдер мен мотоциклдерді сатудан басқа, бөлшек сауда
Топ	47.1	Мамандандырылмаған дүкендердегі бөлшек саудада
Сынып	47.11	Мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған

		дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.19	Мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Топ	47.2	Мамандандырылған дүкендерде сусындарды, тамақ өнімдерін және темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.21	Мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.21.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.21.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.22	Мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату

Кіші сынып	47.22.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.3	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.4	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Сынып	47.23	Мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.24	Мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде

		нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.25	Мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Сынып	47.26	Мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.29	Мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.29.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.29.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Топ	47.8	Палаткалардағы, дүңгіршектер мен базарлардағы бөлшек сауда
Сынып	47.81	Сауда палаткаларына, дүңгіршектерде және базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату

Кіші сынып	47.81.1	Сауда палаткаларында, дүкеншелерде және дүңгіршектерде тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.81.2	Базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: сауда залында сатып алушыларға кешенді қызмет көрсетуді жүзеге асыратын жұмыскерлердің біліктілігіне қойылатын талаптарды айқындау. Кәсіпті қызмет сатып алушыларға тауарлардың ассортименті, сапалық сипаттамалары мен пайдалану (тұтыну) шарттары бойынша консультация беруді, тауарларды өткізуді (босатуды), бақылау-кассалық техниканы қолдана отырып есеп айырысу операцияларын жүргізуді, ілеспе құжаттарды ресімдеуді, сондай-ақ белгіленген ассортиментті және сауда залының тиісті жай-күйін сақтауды қамтиды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізбесі:

- 1) Дүкендегі бригадир – СБШ 4 деңгейі;
- 2) Дүкендер сатушысы – СБШ 3 деңгейі;
- 3) Сату және тұтынушыларды зерделеу агенті – СБШ 3 деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Дүкендегі бригадир" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	5210-1		
Кәсіп атауының коды:	5210-1-001		
Кәсіптің атауы:	Дүкендегі бригадир		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	-		
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандығы:	Біліктілігі:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Сауда саласындағы жұмыс өтілі кемінде 1 жыл.		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланысы:	—		
Кәсіптің басқа ықтимал болатын атаулары:	5210-1-002 – Супермаркеттегі бригадир; 5210-2-005 – Базар бақылаушысы; 5220-1-001 – Кассалардың супервайзері.		
	Персоналдың қызметін ұйымдастыру, сатып алушыларға қызмет көрсету сапасын бақылау, сауда қағидаларын, кассалық және еңбек тәртібін,		

Қызметтің негізгі мақсаты:	санитариялық талаптар мен қауіпсіздік нормаларын сақтау арқылы сауда объектісінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету.	
Еңбек функцияларының сипаттамасы:		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сауда залы мен касса аймағы персоналының жұмысын ұйымдастыру; 2. Сатып алушыларға қызмет көрсету сапасын бақылау; 3. Тауар қалдықтарын және өнімнің сөрелерге орналастырылуын бақылау; 4. Сауда, санитария және қауіпсіздік қағидаларының сақталуын бақылау.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
1-еңбек функциясы: Сауда залы мен касса аймағы персоналының жұмысын ұйымдастыру	1 - дағды : Қызметкерлердің міндеттерін бөлу	Біліктер:
		1. Сатушылар мен кассирлер арасында тапсырмаларды бөлу; 2. Дүкеннің жүктелуіне байланысты жұмыстың басымдықтарын айқындау; 3. Тапсырмалардың уақтылы орындалуын бақылау; 4. Ауысымдағы персоналдың қажеттілігін бағалау.
		Білімдер:
		1. Қызмет көрсету стандарттары және корпоративтік регламенттер; 2. Сатушылар мен кассирлердің функциялары; 3. Жұмыс процестерін ұйымдастыруға қойылатын талаптар; 4. Еңбек заңнамасының негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Тәртіп пен жұмыс режимінің сақталуын бақылау	Біліктер:
1. Графиктер мен үзілістердің сақталуын бақылау; 2. Кассалық тәртіп қағидаларының орындалуын қадағалау; 3. Еңбек тәртібінің бұзылуына ден қою; 4. Ауысым бойынша бастапқы құжаттаманы жүргізу .		
Білімдер:		
1. Еңбек тәртібінің ішкі қағидалары; 2. Персоналдың мінез-құлық регламенттері; 3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік жөніндегі талаптар; 4. Ауысымның құжат айналымының негіздері.		
Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
		Біліктер:
		1. Сатып алушыларға қызмет көрсетудің дұрыстығын бақылау;

2-еңбек функциясы: Сатып алушыларға қызмет көрсету сапасын бақылау	1-дағды: Сервис стандарттарының сақталуын бақылау	2. Сервис стандарттарының бұзылуын анықтау; 3. Жанжалды жағдайларды жедел шешу.
		Білімдер:
		1. Клиенттерге қызмет көрсету стандарттары; 2. Қызметкерлердің сатып алушылармен мінез-құлық қағидалары; 3. Жанжалдарды реттеу әдістері; 4. Тұтыну заңнамасының негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Касса аймағының жұмысын бақылау	Біліктер:
		1. Кассада операцияларды жүргізудің дұрыстығын тексеру; 2. Кассалық тәртіп пен қауіпсіздік техникасын сақтауды қамтамасыз ету; 3. Кассалық ауысымдардың ашылуы мен жабылуын бақылау; 4. Есептеулер кезінде даулы жағдайларды шешу.
		Білімдер:
		1. Қаржылық есептілік және кассалық операциялар негіздері; 2. Фискалдық заңнаманың талаптары; 3. Ақша қаражатымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік стандарттары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
3-еңбек функциясы: Тауар қалдықтарын және өнімнің сөрелерге орналастырылуын бақылау	1-дағды: Тауарларды орналастыруды ұйымдастыру	Біліктер:
		1. Жоспардың сақталуын бақылау; 2. Баға белгілерінің болуын және бағалардың өзектілігін тексеру; 3. Сөрелердің күйін және тазалығын қадағалау; 4. Тауарды дұрыс орналастыру бойынша сатушыларға тапсырмалар беру.
		Білімдер:
		1. Мерчандайзинг қағидалары; 2. Тауарларды орналастыру стандарттары; 3. Таңбалау мен баға белгілеріне қойылатын талаптар; 4. Тауарды қатар қою нормалары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
		Біліктер:
		1. Өнімнің жарамдылық мерзімі мен сапасын тексеру; 2. Сапасыз тауарды есептен шығаруды немесе қайтаруды ұйымдастыру. 3. Түгендеу жүргізуге қатысу;

	2-дағды: Жарамдылық мерзімдерін және тауар қалдықтарын бақылау	4. Тапшылықтар мен қалдықтар туралы деректерді беру.
	Дағдыларды танутану мүмкіндігі	Білімдер: 1. Тауарды есепке алу қағидалары; 2. Санитариялық нормалар; 3. Тауарды ротациялау қағидаттары; 4. Түгендеу жүргізу тәртібі.
4-еңбек функциясы: Сауда, санитария және қауіпсіздік қағидаларының сақталуын бақылау	1-дағды: Сауда шарттарын бақылау	Біліктер: 1. Санитариялық талаптардың сақталуын тексеру; 2. Сауда орындарында және іргелес аумақтарда тәртіпті бақылау; 3. Рұқсат құжаттарының болуын тексеру; 4. Бұзушылықтарды анықтау және басшылыққа ақпарат беру. Білімдер: 1. Бөлшек сауда қағидалары; 2. Санитариялық заңнама нормалары; 3. Сауда объектілерін орналастыруға қойылатын талаптар; 4. Тауарларды сақтау және өткізу қағидалары.
	Дағдыларды танутану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Қауіпсіздік мониторингі	Біліктер: 1. Қауіпсіздік техникасының сақталуын бақылау; 2. Қауіпті жағдайларды анықтау және олардың алдын алу; 3. Персоналға қауіпсіздік туралы нұсқау беру; 4. Тексеру журналын жүргізу. Білімдер: 1. Еңбекті қорғау нормалары; 2. Өрт қауіпсіздігі қағидалары; 3. Эвакуация рәсімдері; 4. Жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі регламенттер.
	Дағдыларды танутану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар: Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Тәртіптілік Ынтылылық	
	Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі: -	
	СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланысы:	СБШ деңгейі: Кәсіптің атауы:

10. "Дүкендер сатушысы" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	5210-1		
Кәсіп атауының коды:	5210-1-002		
Кәсіптің атауы:	Дүкен сатушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	-		
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	51-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (51-шығарылым) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2021 жылғы 1 наурыздағы № 53 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 3 наурызда № 22288 болып тіркелген. 1-параграф. Азық-түлік емес тауарларды сатушы, 3-разряд		
	51-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (51-шығарылым) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2021 жылғы 1 наурыздағы № 53 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 3 наурызда № 22288 болып тіркелген. 2-параграф. Азық-түлік емес тауарларды сатушы, 4-разряд		
	51-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (51-шығарылым) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2021 жылғы 1 наурыздағы № 53 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 3 наурызда № 22288 болып тіркелген. 3-параграф. Азық-түлік емес тауарларды сатушы, 5-разряд		
	51-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (51-шығарылым) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2021 жылғы 1 наурыздағы № 53 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 3 наурызда № 22288 болып тіркелген. 4-параграф. Азық-түлік тауарларын сатушы, 2-разряд		
	51-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (51-шығарылым) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2021 жылғы 1 наурыздағы № 53 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 3 наурызда № 22288 болып тіркелген. 5-параграф. Азық-түлік тауарларын сатушы, 3-разряд		
	51-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (51-шығарылым) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2021 жылғы 1 наурыздағы № 53 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 3 наурызда № 22288 болып тіркелген. 6-параграф. Азық-түлік тауарларын сатушы, 4-разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандығы:	Біліктілігі:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тәжірибесі жоқ		

Бейресми және ақпараттық байланыс:	—	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	5210-2-001 – Кеңесші-сатушы; 5210-2-002 – Дүкен сатушысының көмекшісі; 5210-2-003 – Сатушы (көтерме сауда кәсіпорны); 5210-2-004 – Сатушы (бөлшек сауда кәсіпорны); 5210-2-006 – Сатушы-кассир; 5210-2-007 – Сатушы-флорист; 9520-0-001 – Бақалшы; 9520-0-002 – Дүңгіршек сатушысы; 9520-0-004 – Лоток сатушысы; 9520-0-005 – Дүңгіршектегі сатушы; 9520-0-007 – Базардағы сатушы; 9520-0-008 – Азық-түлік емес тауарларды сатушы; 9520-0-009 – Палаткалар мен базарлар сатушысы; 9520-0-010 – Азық-түлік тауарларын сатушы; 9520-0-011 – Көшеде азық-түлік емес тауарларды сатушы; 9520-0-012 – Көшеде азық-түлік тауарларын сатушы.	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бөлшек және стационарлық емес сауданың әртүрлі форматтарында сапалы қызмет көрсетуді, дұрыс орналастыруды, тауардың жай-күйін бақылауды және сауда қағидаларын, санитариялық нормалар мен қауіпсіздік талаптарын сақтауды қамтамасыз ету арқылы тауарларды сатуды жүзеге асыру және сатып алушыларға консультациялық қолдау көрсету.	
Еңбек функцияларының сипаттамасы:		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Сатып алушыларға қызмет көрсету және тауарларды сатуды жүзеге асыру; 2. Тауарды сатуға дайындау және сауда орнын безендіру; 3. Витриналарды безендіру және тауарларды орналастыру; 4. Тауар операцияларын есепке алу және сауда қағидаларын сақтау.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
		Біліктер:
		2-разряд 1. Тауарларды ұсыну және көрсету; 2. Сатып алушыларға тауарларды босатуды жүзеге асыру; 3. Сыпайы қызмет көрсетуді және кезектілікті сақтауды қамтамасыз ету. 3-разряд 1. Сатып алушыларға тауарлардың қасиеттері, мақсаты және сапасы туралы консультация беру; 2. Тауарларды іс-әрекетте көрсету (мұндай мүмкіндік болған жағдайда); 3. Ілеспе ассортиментті және бір-бірін алмастыратын тауарларды ұсыну; 4. Белсенді қызмет көрсету әдістерін қолдану.

1-еңбек функциясы: Сатып алушыларға қызмет көрсету және тауарларды сатуды жүзеге асыру	1-дағды: Консультация беру және сату	4-разряд 1. Тауардың күрделі сипаттамалары бойынша консультация беру (сапасы / сұрыптылығы/ толықтығы / пайдалану шарттары); 2. Сатып алушының сұранысы бойынша тауарды таңдауға көмек көрсету; 3. Өз құзыреті шегінде сатып алушылармен даулы мәселелерді шешу; 4. Сыйлық / мерекелік жиынтықтарды рәсімдеу (сауда нүктесінде тәжірибе болған жағдайда). 5-разряд 1. Азық-түлік емес тауарлардың күрделі ассортименті бойынша сатып алушыларға қызмет көрсету; 2. Әкімшілікті қосқанға дейін (регламенттер шегінде) даулы жағдайлар бойынша шешімдер қабылдау; 3. Тауар және оны қолдану шарттары бойынша "сараптамалық" деңгейдегі консультациялар өткізу.
	Дағдыларды танутану мүмкіндігі	Білімдер: 2-разряд 1. Тауарлардың ассортименті және бөлшек сауда бағасы; 2. Тауарлардың қатерсіздігінің белгілері; 3. Сатып алушыларға қызмет көрсету тәсілдері мен әдістері; 3-разряд 1. тауарлардың тұтынушылық қасиеттері мен мақсаты; 2. сатып алушылардың әртүрлі санаттарына белсенді қызмет көрсету әдістері; 3. шикізаттын/материалдардың негізгі түрлері (ассортимент шегінде). 4-разряд 1. Тауарлардың сипаттамалары, пайдалану әдістері және күтім қағидалары (ассортимент бойынша); 2. тауарларды айырбастау тәртібі және шағымдармен жұмыс (сауда қағидалары шегінде); 3. витриналарды безендіру және өнімді ұсыну қағидаттары. 5-разряд: 1. Тауарларды қабылдау тәртібі және сапаға, ыдысқа және таңбалауға қойылатын талаптар; 2. Тауарлардың ақауын анықтау тәртібі және ақаумен жұмыс; 3. Актілерді ресімдеу (ақау/жетіспеушілік/қайта сұрыптау) және жауапкершілік регламенттері.
		Талап етілмейді
		Біліктер: 2-разряд

1-дағды: Тауарларды сатуға дайындау және сапасын тексеру

1. Тауарларды орау және қарап тексеру;
2. Тауарларды сатуға дайындау (аршу/кесу/буып — түю/буып-түю-ассортимент бойынша);
3. Тауардың сыртқы түрі мен қатерсіздігін тексеру;
4. Жұмыс орнында қысқа мерзімді сақтаудың тиісті жағдайларын қамтамасыз ету;

3-разряд

1. Таңбалауды, санын, сұрыптылығын, толықтығын тексеру;
2. Өнімді көрмеге/витринаға дайындау;
3. Сәйкессіздіктерді анықтау және жауапты адамға хабарлау;
4. сақтауға және өткізу мерзімдеріне қойылатын талаптарды сақтау (тауар бойынша);

4-разряд

1. Тауарлардың стандарттарға/техникалық шарттарға сәйкестігін бақылау (регламенттер шегінде);
2. Сыйлық/мерекелік жиынтықтар жасау;
3. Ақауды анықтау және тауарды белгіленген тәртіппен сатудан алу;
4. Ақау бойынша құжаттарды ресімдеуге қатысу (тапсырма бойынша);

5-разряд

1. Сапаны анықтаудың қарапайым әдістерін қолдану (белгіленген рәсімдер шеңберінде);
2. Белгіленген тәртіп бойынша сынамаларды/үлгілерді іріктеп алу (егер көзделсе);
3. Ақау/жетіспеу/қайта сұрыптау актілерін ресімдеуге қатысу;
4. Тауарды дайындау бойынша біліктілігі төмен сатушылардың жұмысын бақылау (тапсырма бойынша).

Білімдер:

2-разряд

1. Тауарлардың қатерсіздігінің белгілері;
2. Тауарларды сатуға дайындау қағидалары;
3. Санитариялық нормалар мен гигиена талаптары (азық-түлік саудасы бөлігінде);

3-разряд

1. Таңбалауға және сақтау шарттарына қойылатын талаптар;
2. Табиғи кему нормалары және есептен шығару тәртібі;
3. Тауарлардың ассортименті мен мақсаты;

4-разряд

1. Сапа стандарттарының негізгі талаптары;
2. Ақау түрлері және айырбастау/алу тәртібі;
3. Витриналарды ресімдеу қағидаттары (тауарды дайындау бөлігінде);

5-разряд

2-еңбек функциясы: Тауарды сатуға дайындау және сауда орнын безендіру		1. Тауарлардың ақауын анықтау тәртібі; 2. Сынамаларды алу және үлгілерді іріктеу тәртібі (егер қолданылса); 3. Сәйкессіздіктер анықталған кезде актілер мен құжаттарды ресімдеу.
	Дағдыларды танутану мүмкіндігі	Талап етілмейді
		Біліктер:
		2-разряд 1. Жұмыс орнын жұмысты бастауға дайындау; 2. Орау материалдары мен мүкәммалдың болуын тексеру; 3. Жұмыс орнында тазалық пен тәртіпті сақтау; 3-разряд 1. Витриналардың//сөрелердің орналасу дайындығын қамтамасыз ету; 2. Баға белгілері мен ақпараттық материалдарды орналастыру; 3. Сауда жабдықтарын пайдалану қағидаларын сақтау; 4-разряд 1. Сауда-технологиялық жабдықтардың жарамдылығын бақылау; 2. Участеде сатып алушыларға қызмет көрсету кеңістігін ұйымдастыру; 3. Сауда аймағында санитариялық талаптардың сақталуын қамтамасыз ету; 5-разряд 1. Участеде еңбекті қорғау талаптарының сақталуын бақылау (нұсқаулық шегінде); 2. Сатушылар үшін жұмыс орнын ұтымды ұйымдастыруды қамтамасыз ету; 3. Участедегі еңбек шығындары мен жоғалтуларын азайту бойынша шараларды қолдану (тапсырма бойынша).
	2-дағды: Жұмыс орны мен жабдықты дайындау	Білімдер:
		2-разряд 1. Сауда-технологиялық жабдықты пайдалану қағидалары; 2. Сауда орнына қойылатын санитариялық талаптар; 3. Жеке гигиена қағидалары; 3-разряд 1. Сауда жабдықтарын орнату қағидаттары (пайдалану шегінде); 2. Баға белгілерін орналастыруға қойылатын талаптар; 3. Сатып алушыларға қызмет көрсетуді ұйымдастыру қағидалары; 4-разряд 1. Еңбекті қорғау және техника қауіпсіздігі талаптары;

		2. Учаскеде сауда процесін ұйымдастыруға қойылатын талаптар; 3. Сатып алушыларға қызмет көрсету стандарттары; 5-разряд 1. Ішкі бақылау және материалдық жауапкершілік талаптары; 2. Учаскені ұйымдастыру бойынша әкімшілікпен өзара іс-қимыл жасау тәртібі; 3. Тауарлардың ысырабын қысқарту және кірістерді арттыру жөніндегі шаралар (еңбекті ұйымдастыру бөлігінде).
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	1-дағды: Тауарларды орналастыру және сауда кеңістігін безендіру	Біліктер:
		2-разряд 1. Тауарларды топтары/түрлері/сорттары бойынша орналастыру; 2. Баға белгілерінің болуын қамтамасыз ету; 3. Тауарлардың сөрелердегі көрінісін сақтап тұру; 3-разряд 1. Сөрелер мен дүкен ішіндегі витриналарды безендіру; 2. Витриналардың күйін бақылау; 3. Тауарларды сұраныс жиілігі мен жұмыс ыңғайлылығын ескере отырып орналастыру; 4-разряд 1. Тауар топтары үшін витриналарды безендіру қағидаттарын қолдану; 2. Сұраныс пен маусымдықты ескере отырып, орналастыруды жаңарту; 3. Ассортименттік позициялардың дұрыс ұсынылуын қамтамасыз ету; 5-разряд 1. Терезе витриналарын безендіру қағидаттарын қолдану; 2. Учаскеде витриналарды/орналастыруды ресімдеуді үйлестіру (тапсырма бойынша); 3. Төменгі біліктіліктегі сатушылардың тауарды орналастыру қағидаларын сақтауын бақылау.
		Білімдер:
		2-разряд 1. Тауарларды орналастыру қағидалары; 2. Баға белгілеріне қойылатын талаптар; 3. Ассортимент шеңберіндегі тауарларды қатар қою негіздері; 3-разряд 1. Витриналарды безендіру және орналастыру негіздері; 2. Тауарды белсенді ұсыну әдістері; 3. Тауарлардың сыртқы түріне қойылатын талаптар; 4-разряд

3-еңбек функциясы: Витриналарды безендіру және тауарларды орналастыру		1. Витриналар мен сауда аймақтарын безендіру қағидаттары; 2. Күрделі ассортиментті ұсыну қағидалары; 3. Сауда-саттыққа қызмет көрсету стандарттары; 5-разряд 1. Терезе витриналарын безендіру қағидаттары; 2. Ішкі Мерчандайзинг қағидалары (ұйым стандарттары бойынша); 3. Шығындарды азайту және орналастыру тиімділігін арттыру шаралары.
	Дағдыларды танутану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Витриналар мен сауда аймағының жай-күйін бақылау	Біліктер: 3-разряд 1. Витриналардың күйін бақылау; 2. Сөрелердегі тауарларды уақтылы толықтырып отыру; 3. Тауарлардың баға белгілеріндегі/ орналасуындағы сәйкессіздіктерді жою; 4-разряд 1. Сауда аймағын ресімдеуге қойылатын талаптардың сақталуын қамтамасыз ету; 2. Ассортиментті ұсынудың дұрыстығын бақылау; 3. Сауда аймағында тауарлардың бүлінуін және ластануын болдырмау; 5-разряд 1. Участкеде сауда аймағын бақылауды ұйымдастыру; 2. Стандарттарды сақтау бойынша сатушылардың жұмысын бақылау; 3. Жүйелі түрде орын алатын бұзушылықтар кезінде (өз құзыреті шегінде) шаралар қабылдау. Білімдер: 3-разряд 1. Витриналар мен баға белгілерін ресімдеуге қойылатын талаптар; 4-разряд 1. Сауда залы мен қызмет көрсету стандарттары; 5-разряд 1. Сауда аймағын бақылау және жауапкершілікке қатысты ішкі регламенттер.
		Біліктер: 4-разряд 1. Түгендеуге және қалдықтарды салыстыруға қатысу; 2. Есепке алу бойынша қарапайым құжаттарды ресімдеуге (тапсырма бойынша) қатысу; 3. Тауарлардың сақталуын және сақтау шарттарын бақылау; 5-разряд

4-еңбек функциясы: Тауар операцияларын есепке алу және сауда қағидаларын сақтау	1-дағды: Тауарларды қабылдауға, есепке алуға және түгендеуге қатысу	1. Тауарлық есептерді жасау; 2. Ақау/жетіспеу/қате сұрыптау актілерін және қабылдау-тарату актілерін (бекітілген үлгілер бойынша) ресімдеу; 3. Түгендеу жүргізу кезінде төменгі біліктіліктегі сатушылардың жұмысын бақылау (тапсырма бойынша).	
		Білімдер: 4-разряд 1. Түгендеу жүргізу тәртібі; 2. Түгендеу құжаттарының нысандары; 3. Материалдық жауапкершілік негіздері. 5-разряд 1. Түгендеу жүргізу әдістемесі; 2. Жетіспеушілік пен артықтықты реттеу тәртібі; 3. Ішкі бақылау талаптары.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Тәртіптілік Ынтымылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі:	-		
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланысы:	СБШ деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
11. "Сату және тұтынушыларды зерделеу агенті" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	3322-2		
Кәсіп атауының коды:	3322-2-001		
Кәсіптің атауы:	Сату және тұтынушыларды зерделеу агенті		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	—		
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандығы:	Біліктілігі:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тәжірибиесі жоқ		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	—		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	—		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Клиенттермен байланыс орнату, тұтынушылық сұранысты зерделеу, консультациялар мен презентациялар өткізу, нарықтық ақпарат жинау және өзара іс-қимылдың барлық кезеңдерінде клиенттерге сапалы қолдау көрсету арқылы тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатуды жүзеге асыру.	
Еңбек функцияларының сипаттамасы:		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Клиенттерді іздеу және байланыс орнату; 2. Таныстырылымдар өткізу және сатуды жүзеге асыру; 3. Тұтынушылық сұраныс пен нарықтық жағдайды зерделеу; 4. Клиенттерді сүйемелдеу және сатуды қолдау.
	Қосымша еңбек функциялары:	-
1-еңбек функциясы: Клиенттерді іздеу және байланыс орнату	1-дағды: Клиенттермен алғашқы келіссөздер жүргізу	Біліктер:
		1. Компанияны және оның ассортиментін ұсыну; 2. Әлеуетті клиенттердің қажеттіліктерін анықтау; 3. Сенімді байланыс орнату және байланыста болу.
		Білімдер:
		1. Іскерлік қарым-қатынас негіздері; 2. Клиенттердің қажеттіліктерін анықтау әдістері; 3. Ұсынылатын өнімнің сипаттамалары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Клиенттік базаны қалыптастыру	Біліктер:
		1. Клиенттер туралы мәліметтерді жинау және жүйелеу; 2. Байланыс базасын жүргізу және ақпаратты өзектілендіру; 3. Әлеуетті клиенттердің болашағын бағалау.
		Білімдер:
	1. Клиенттерді жіктеу әдістері; 2. Клиенттік базаларды жүргізу қағидалары; 3. Мақсатты аудиторияны сегменттеу қағидаттары.	
Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
	1-дағды: Тауарлар мен қызметтердің таныстырылымы	Біліктер:
		1. Өнімнің артықшылықтары мен ерекшеліктерін көрсету; 2. Көшпелі таныстырылымдар мен түсініктемелер өткізу; 3. Клиенттерге ұсыну үшін материалдарды дайындау.
		Білімдер:
		1. Тауарлардың ассортименті және олардың техникалық параметрлері; 2. Таныстырылым және дәлелдеу әдістері; 3. Тауардың тұтынушылық қасиеттері.

2-еңбек функциясы: Таныстырылымдар өткізу және сатуды жүзеге асыру	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Мәмілені ресімдеу және сүйемелдеу	Біліктер: 1. Коммерциялық ұсыныстарды дайындау; 2. Жеткізу және төлем шарттарын келісу. 3. Құжаттарды ресімдеуге қатысу және мәміле жасалғанға дейін клиентті сүйемелдеу.
		Білімдер: 1. Шарттық жұмыс негіздері; 2. Тауарлық жүккұжаттар мен өтінімдерді ресімдеу тәртібі; Есеп айырысу қағидалары және коммерциялық шарттар.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
3-еңбек функциясы: Тұтынушылық сұраныс пен нарықтық жағдайды зерделеу	1-дағды: Сауалнама жүргізу және нарықтық ақпарат жинау	Біліктер: 1. Тұтынушыларға пікіртерім мен сауалнама жүргізу; 2. Клиенттерге қызмет көрсетудің артықшылықтары мен сапасы туралы сауалнама жүргізу; 3. Жиналған деректерді тіркеу және өңдеу.
		Білімдер: 1. Далалық зерттеу әдістері; 2. Пікіртерімдер жүргізу қағидалары; 3. Ақпаратты жүйелеу және өңдеу әдістері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Бәсекелестер мен бағаларды мониторингтеу	Біліктер: 1. Бәсекелестердің бағалары туралы ақпарат жинау; 2. Басқа сауда нүктелерінің ассортиментін қадағалау; 3. Нарықтағы өзгерістер туралы мәліметтерді басшылыққа беру.
		Білімдер: 1. Бәсекелестік талдау негіздері; 2. Бағаны мониторингтеу әдістері; 3. Сұраныс пен ұсынысқа әсер ететін факторлар.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	1-дағды: Бар	Біліктер: 1. Сатудан кейін консультациялық қолдау көрсету; 2. Клиенттерге акциялар мен жаңалықтар туралы уақтылы хабарлау; 3. Кері байланыс жинап, оны басшылыққа беру.
		Білімдер:
		1. Клиенттерге қызмет көрсету қағидааттары;

4-еңбек функциясы: Клиенттерді сүйемелдеу және сатуды қолдау	клиенттермен қарым-қатынасты сақтау	2. Клиенттерді ұстап қалу әдістері; 3. CRM және клиенттер тарихын жүргізу негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Кері байланысты ұйымдастыру және клиенттердің мәселелерін шешу	Біліктер: 1. Клиенттердің өтініштерін қабылдау және өңдеу; 2. Проблемалық мәселелерді құзыретті бөлімшелерге беру; 3. Өтініштердің уактылы шешілуін бақылау.
		Білімдер: 1. Сатып алушылармен өзара іс-қимыл қағидалары; 2. Өтініштерді өңдеу стандарттары; 3. Іскерлік хат алмасу және коммуникация негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Тәртіптілік Сыпайылық Ынтымылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттар тізімі:	-	
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланысы:	СБШ деңгейі:	Кәсіптің атауы:

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі.

13. Әзірлеуге қатысқан ұйымдар (кәсіпорындар): "QazTrade" сауда саясатын дамыту орталығы" акционерлік қоғамы.

14. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің кәсіби біліктіліктер жөніндегі салалық кеңесі: 2025 жылғы 25 қарашадағы № 3 хаттама.

15. Кәсіби біліктіліктер жөніндегі ұлттық орган: 2026 жылғы 21 қаңтардағы қорытынды.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2025 жылғы 10 желтоқсандағы № 15002/22 қорытынды.

17. Нұсқаның нөмірі және шыққан жылы: 1-нұсқа, 2026 ж.

18. Шамамен қайта қарау күні: 2029 ж.

Қазақстан Республикасы
Сауда және интеграция
министрінің 2026 жылғы
19 ақпандағы № 107-НҚ
бұйрығына 4-қосымша

"Көтерме және бөлшек саудадағы мерчандайзинг" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандартты қолдану саласы: "Көтерме және бөлшек саудадағы мерчандайзинг" кәсіби стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабына сәйкес әзірленді, тауар айналымының әртүрлі кезеңдерінде тауар ағындарын ұйымдастыру, есепке алу, бақылау және ілгерілету жөніндегі функцияларды орындайтын жұмыскерлердің қызметіне қолданылады. Ол қойма бөлімшелері қызметшілерінің, тауарлық қорларды есепке алу, түгендеу және бақылау жөніндегі мамандардың, жеткізу, жабдықтау және логистика процестерін қамтамасыз ететін қызметкерлердің, сондай-ақ тауарларды қабылдауға, сақтауға, тиеуге, түсіруге, тасымалдауға және өткізуге қатысатын жұмыскерлердің жұмысында қолданылады. Бұдан басқа, стандарт сауда кеңістігін ресімдеуге, өнімді сату орындарында орналастыруға және жылжытуға жауапты мамандардың қызметін қамтиды.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) көтерме сауда – кейін сатуға немесе жеке, отбасылық, үй ішінде және осындай өзге де пайдаланумен байланысты емес өзге мақсаттарға арналған тауарларды өткізу жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

2) бөлшек сауда – сатып алушыға жеке, отбасылық, үй ішінде немесе кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес өзге де пайдалануға арналған тауарларды сату жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

3) тауар – сатуға немесе айырбастауға арналған, айналымнан алынбаған кез келген еңбек өнімі;

4) мерчандайзер – сатып алушылар үшін тауардың қолжетімділігі мен тартымдылығын қамтамасыз ету мақсатында сауда залында тауарларды орналастыруды ұйымдастыру, ассортиментті бақылау және көрнекі стандарттарды қолдау жөніндегі операцияларды орындайтын маман.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар пайдаланылады:

1) БА – Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 16-бабының 16-2) тармақшасына сәйкес әзірленген және бекітілген басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

2) ТжКБ – Техникалық және кәсіптік білім беру;

3) ЭҚЖЖ – Экономикалық қызмет түрлерінің мемлекеттік жалпы жіктеуіші;

4) БТБА – Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

5) СБШ – Салалық біліктілік шеңбері;

6) POS материалдары – сатып алушылардың назарын аудару, тауарларды ілгерілету және сұранысты қалыптастыру үшін сату орындарында орналастырылатын жарнамалық және ақпараттық материалдар.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: – "Көтерме және бөлшек саудадағы мерчандайзинг".

5. Кәсіптік стандарттың коды:

6. ЭҚЖЖ сәйкес секцияны, бөлімді, топты, сыныпты және кіші сыныпты көрсету:

ЭҚЖЖ коды		Атауы
Секция	G	Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу
Бөлім	46	Көтерме сауда, автомобильдер мен мотоциклдерді қоспағанда
Топ	46.1	Көтерме сауда агенттіктерінің қызметі
Сынып	46.11	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Кіші сынып	46.11.0	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Сынып	46.17	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Кіші сынып	46.17.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Топ	46.2	Ауыл шаруашылығы шикізатын және тірі жануарларды көтерме саудада сату
Сынып	46.21	Астықты, өңделмеген темекіні, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.1	Астық, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.2	Өңделмеген темекіні көтерме саудада сату
	46.21.3	Майлы дақылдарды көтерме саудада сату

Топ	46.3	Тамақ өнімдерін, сусындарды және темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.31	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.31.0	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату
Сынып	46.32	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.32.0	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.33	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.33.0	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Сынып	46.34	Сусындарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.34.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.34.2	Көтерме азық-түліктік тарату орталықтарын қоса алғанда, сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
Сынып	46.35	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.35.0	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.36	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.36.0	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Сынып	46.37	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.37.0	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Сынып	46.38	Балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді қоса алғанда, өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату

Кіші сынып	46.38.1	Балық және балық өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.38.9	Өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.39	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.39.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Бөлім	47	Автомобильдер мен мотоциклдерді сатудан басқа, бөлшек сауда
Топ	47.1	Мамандандырылмаған дүкендердегі бөлшек сауда
Сынып	47.11	Мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.19	Мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
		Мамандандырылған дүкендерде сусындарды, тамақ өнімдерін

Топ	47.2	және темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.21	Мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.21.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.21.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.22	Мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.3	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.4	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Сынып	47.23	Мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян

		тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.24	Мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.25	Мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Сынып	47.26	Мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде

		темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.29	Мамандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.29.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.29.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Топ	47.8	Палаткалардағы, дүңгіршектер мен базарлардағы бөлшек сауда
Сынып	47.81	Сауда палаткаларында, дүңгіршектерде және базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.81.1	Сауда палаткаларында, дүкеншелерде және дүңгіршектерде тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.81.2	Базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Тауарларды орналастыру, есепке алу, сақтау, қабылдау және орналастыру, сондай-ақ тауар қалдықтарын бақылау, құжат айналымын жүргізу және сауда кеңістігін безендіру стандарттарын сақтау саласындағы еңбек қызметін айқындайды. Осы саладағы маманның қызметі өнімнің сақталуын қамтамасыз етуге, қойма және сауда алаңдарын ұтымды пайдалануға, тиімді тауар айналымын қолдауға және сату деңгейін арттыруға бағытталған.

8. Кәсіптер карточкаларының тізбесі:

- 1) Тауартанушы – СБШ 4 деңгейі;
- 2) Мерчандайзер – СБШ 3 деңгейі;
- 3) Қойма қызметшісі – СБШ 2 деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Тауартанушы" кәсібінің карточкасы	
Топ коды:	4321-0
Кәсіп атауының коды:	4321-0-015

Кәсіп атауы:	Тауартанушы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	—		
ЕТКС, КС және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	104-параграф. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының тауартанушысы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Маркетинг (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	I санатты тауартанушы: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және II санатты тауартанушы лауазымында кемінде 2 жыл жұмыс өтілі; II санатты тауартанушы: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және санатсыз тауартанушы лауазымында кемінде 3 жыл жұмыс өтілі; санаты жоқ тауартанушы: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім және кемінде 3 жыл жұмыс өтілі.		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	—		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	4321-0-001 – Таразышы; 4321-0-002 – Тауар кеңсесі бойынша кезекші; 4321-0-004 – Дайын өнімді босату жөніндегі диспетчер; 4321-0-005 – Тауарды тиеу және түсіру кезіндегі бақылаушы; 4321-0-006 – Жүктерді қабылдаушы; 4321-0-016 – Тауарларды жөнелту жөніндегі есепші (қоймада); 4321-0-017 – Қойма бойынша есепші; 4321-0-018 – Есепші-таңбалаушы.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тауар қорларының қозғалысы мен жай-күйін дәл есепке алуды, талдауды, бақылауды қамтамасыз ету, сондай-ақ тауар шығындарының оңтайлы ассортиментін қолдау және азайту мақсатында жеткізу, жабдықтау және түгендеу процестерін сүйемелдеу		
Еңбек функцияларының сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тауар қорларының есебін ұйымдастыру және жүргізу; 2. Жеткізуді, жасақтауды және құжаттамалық сүйемелдеуді ұйымдастыру; 3. Тауарларға түгендеу жүргізу және олардың сақталуын бақылау; 4. Тауарлық қорларды және құн көрсеткіштерін талдау.	
	Қосымша еңбек функциялары:	—	

1-еңбек функциясы: Тауар қорларының есебін ұйымдастыру және жүргізу	1-дағды: Сандық және сапалық есепке алуды жүргізу	Біліктер: 1. Тауарлардың қозғалысы бойынша есепке алу құжаттарын қалыптастыру және жүргізу; 2. Түсімдерді, есептен шығаруларды, орын ауыстыруларды және қайтаруларды тіркеу; 3. Есепке алу жүйелеріндегі деректердің дәлдігін тексеру.
		Білімдер: 1. Тауар есебін жүргізу қағидалары; 2. Бастапқы құжаттардың түрлері мен мақсаты; 3. Тауар топтарын жіктеу негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Нақты және есептік деректердің сәйкестігін бақылау	Біліктер: 1. Қалдықтарды жүйе деректерімен салыстыру; 2. Сәйкессіздіктерді анықтау және сәйкессіздіктерді ресімдеу; 3. Түзетулерді жауапты тұлғаларға беру.
		Білімдер: 1. Тауар қалдықтарын салыстыру әдістері; 2. Есепке алу деректерін түзету алгоритмдері; 3. Тауарлар қозғалысының регламенттері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
2-еңбек функциясы: Жеткізуді, жасақтауды және құжаттамалық сүйемелдеуді ұйымдастыру	1 - дағды: Жеткізушілермен және жеткізу құжаттарымен жұмыс	Біліктер: 1. Жүкқұжаттар мен ілеспе құжаттардың дұрыс ресімделуін тексеру; 2. Жеткізу мерзімдері мен шарттарын бақылау; 3. Түзетулерді жеткізушілерге жіберу және растауды алу.
		Білімдер: 1. Жеткізу құжаттарын ресімдеу қағидалары; 2. Жеткізушілермен өзара іс-қимыл тәртібі; 3. Жеткізу бойынша шарттық қатынастардың нормалары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Жабдықтау процестерін сүйемелдеу	Біліктер: 1. Сатып алуға өтінімдер қалыптастыру; 2. Қоймаға түскенге дейін тапсырыстардың қозғалысын бақылау; 3. Көлік және жабдықтау қызметтерімен өзара іс-қимыл.
		Білімдер: 1. Жабдықтау қызметінің негіздері; 2. Өтінімдерді қалыптастыру қағидааттары; 3. Қорларды сатып алу және толықтыру рәсімдері.

	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
3-еңбек функциясы: Тауарларға түгендеу жүргізу және олардың сақталуын бақылау	1-дағды: Түгендеуді ұйымдастыру және оған қатысу	Біліктер:
		1. Қайта санау үшін құжаттар мен тауарлар тізімін дайындау;
		2. Қалдықтарды нақты қайта есептеу;
		3. Түгендеу нәтижелерін ресімдеу.
		Білімдер:
		1. Түгендеу жүргізу әдістемелері;
4-еңбек функциясы: Тауарлық қорларды және тауарлық қорлардың сақталуын бақылау	2-дағды: Тауар қорларының сақталуын бақылау	2. Сәйкессіздіктерді ресімдеу тәртібі;
		3. Тауарларды сақтау нормативтері.
		Талап етілмейді
		Біліктер:
		1. Сақтау шарттарының сақталуын тексеру;
		2. Тауардың бүліну немесе тапшылық қаупін анықтау;
4-еңбек функциясы: Тауарлық қорларды және тауарлық қорлардың сақталуын бақылау	3-дағды: Тауарлық қорлардың сақталуын бақылау	3. Бұзушылықтар туралы деректерді басшылыққа беру.
		Білімдер:
		1. Санитариялық нормалардың талаптары;
		2. Ротация қағидалары;
		3. Тауар шығындарының себептері мен түрлері.
		Талап етілмейді
4-еңбек функциясы: Тауарлық қорларды және тауарлық қорлардың сақталуын бақылау	1-дағды: Тауарлар туралы деректерді талдамалық өңдеу	Біліктер:
		1. Тауарлардың қозғалысы мен қолжетімділігі туралы есептерді қалыптастыру;
		2. Қорлар деңгейі мен айналымын талдау;
		3. Ассортиментті толықтыру қажеттілігін анықтау.
		Білімдер:
		1. Тауар қалдықтарын талдау әдістері;
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	2-дағды: Тауарлық қорлардың сақталуын бақылау	2. Тауарлық қорлар тиімділігінің көрсеткіштері;
		3. Ассортиментті басқару негіздері.
		Талап етілмейді
		Талап етілмейді
		Талап етілмейді
		Талап етілмейді
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Парасаттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіп атауы:
10. "Мерчандайзер" кәсібінің карточкасы		
Топ коды:	3323-1	
Кәсіп атауының коды:	3323-1-005	

Кәсіп атауы:	Мерчандайзер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	—		
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	—		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Маркетинг (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	—		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	—		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тауардың ассортиментін, жай-күйін бақылауды және сауда-саттықтың корпоративтік және сауда стандарттарын сақтауды ұйымдастыру жолымен сауда кеңістігінде тауарларды тиімді ұсынуды және ілгерілетуді қамтамасыз ету.		
Еңбек функцияларының сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тауарларды мерчандайзинг стандарттарына сәйкес орналастыруды ұйымдастыру; 2. Ассортимент пен тауар қалдықтарын бақылау; 3. Жеткізушілермен, супервайзерлермен және дүкен персоналымен өзара іс-қимыл.	
	Қосымша еңбек функциялары:	—	
1-еңбек функциясы: Тауарларды мерчандайзинг стандарттарына сәйкес орналастыруды ұйымдастыру	1-дағды: Жоспар бойынша тауарларды орналастыру	Біліктер:	
		1. Бекітілген жоспарға сәйкес тауарларды орналастыру; 2. Көрнекі тартымдылықты қамтамасыз ету; 3. Ассортимент өзгерген кезде тауарлардың орналасуын реттеу.	
		Білімдер:	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	1. Планогрммаларды құру қағидалары; 2. Тауарларды орналастыру стандарттары (санаттар бойынша); 3. Тауарды қатар қою талаптары.	
		Талап етілмейді	
		Біліктер:	
		1. Баға белгілерінің бар-жоғын және өзектілігін тексеру;	

	2-дағды: Баға белгілерінің болуын және дұрыстығын бақылау	2. Талаптарға сәйкес POS материалдарын орналастыру; 3. Бағаның сәйкессіздігі туралы жауапты тұлғаларға хабарлау. Білімдер: 1. Баға белгілері мен POS-материалдарды ресімдеу қағидалары; 2. Заңнаманың баға ақпаратына қойылатын талаптары; 3. Сауда аймағын көрнекі безендіру стандарттары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
2-еңбек функциясы: Ассортимент пен тауар қалдықтарын бақылау	1-дағды: Сөрелерде тауардың болуын мониторингтеу	Біліктер: 1. Ассортименттің толықтығын бақылау; 2. Тапшылықтар мен артықтықты тез анықтау; 3. Тауардың жетіспеушілігі туралы ақпаратты жауапты қызметкерлерге беру. Білімдер: 1. Тауарды айналдыру қағидаты; 2. Ассортименттің негізгі категориялары мен топтары; 3. тауарларды есепке алу және ілгерілету қағидалары.
		Талап етілмейді
	2-дағды: Тауардың сапасы мен жай-күйін тексеру	Біліктер: 1. Қаптаманың жарамдылық мерзімі мен сақталуын тексеру; 2. Сапа стандарттарына сәйкес келмейтін тауарды іріктеп алу; 3. Бұзушылықтар анықталған кезде түзетулерді ұсыну. Білімдер: 1. Санитариялық нормалардың талаптары; 2. Бүліну және зақымдану белгілері; 3. Тауарлардың сапасы мен сақтау стандарттары.
		Талап етілмейді
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	1-дағды: Жеткізушілермен төсеу жұмыстарын үйлестіру	Біліктер: 1. Белгілеу кестелерін бренд өкілдерімен үйлестіру; 2. Жаңа тауарлар мен науқандық позициялар туралы ақпарат беру; 3. Брендтік аймақтар үшін есеп айырысу стандарттарының сақталуын қамтамасыз ету. Білімдер: 1. Жеткізушілермен өзара іс-қимыл қағидалары; 2. Бренд-мерчандайзинг негіздері; 3. Науқандық орналастыруға қойылатын талаптар.

3-еңбек функциясы: Жеткізушілермен, супервайзерлермен және дүкен персоналымен өзара іс-қимыл	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
	2-дағды: Сауда залы персоналымен жұмыс	Біліктер:	
		1. Сатушыларға дұрыс орналастыру туралы нұсқау беру; 2. Тауарларды жаңарту бойынша тапсырмалардың орындалуын бақылау; 3. Стандарттардың бұзылуы туралы басшылыққа хабарлау.	
		Білімдер:	
		1. Сауда залының жұмысын ұйымдастыру регламенттері; 2. Корпоративтік стандарттардың талаптары; 3. Байланыс және нұсқаулық негіздері.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Парасаттылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіп атауы:	
11. "Қойма қызметшісі" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	4321-0		
Кәсіп атауы коды:	4321-0-014		
Кәсіп атауы:	Қойма қызметшісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	2		
СБШ бойынша біліктіліктің қосалқы деңгейі:	—		
БТБА, БА және басқа типтік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	225-параграф. Қоймашы. Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 364 бұйрығымен бекітілген Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (1-басылым). Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 7 қыркүйекте № 33389 болып тіркелген.		
Кәсіби білім деңгейі:	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тәжірибесі жоқ		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланысы:	—		
	4321-0-003 – Қорларды есепке алу жөніндегі іс жүргізуші; 4321-0-010 – Құндық шығындарды есептеу жөніндегі қызметші;		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	4321-0-011 – Түгендеу жөніндегі қызметші; 4321-0-012 – Жеткізу жөніндегі қызметші; 4321-0-013 – Жабдықтау жөніндегі қызметші.	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Белгіленген стандарттар мен нормативтерге сәйкес қабылдау, босату, таңбалау, есепке алу, тиеу-түсіру жұмыстарын бақылау және қойма құжаттамасын ресімдеу жөніндегі операцияларды орындау арқылы тауарлардың қоймада дәл есепке алынуын, сақталуын, қозғалысын және бүтіндігін қамтамасыз ету	
Еңбек функцияларының сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тауарларды қабылдау, босату және қоймада есепке алу; 2. Тиеу-түсіру жұмыстарын бақылау; 3. Түгендеуге қатысу және тауарлардың сақталуын бақылау.
	Қосымша еңбек функциялары:	
1-еңбек функциясы: Тауарларды қабылдау, босату және қоймада есепке алу	1-дағды: Тауарларды қабылдау	Біліктер:
		1-разряд 1. Отынды, шикізатты, жартылай фабрикаттарды, дайын өнімді, бөлшектерді, құрал-саймандарды, мүлікті және өзге де материалдық құндылықтарды қоймаға қабылдау, өлшеу, сақтау және қоймадан беру; 2. Қабылданатын материалдық құндылықтардың ілеспе құжаттарға сәйкестігін тексеру.
		2-разряд 1. Жүктерді тиеу, түсіру және оларды қойма ішінде орналастыру жұмыстарын басқару; 2. Тұтынушылардың өтінімдеріне сәйкес материалдық құндылықтар партияларын жинақтау; 3. Ақаулы құрал-саймандарға, аспаптарға және өзге де мүлікке тексеру жүргізу, ақау ведомостарын жасау, оларды жөндеуге және есептен шығаруға арналған актілерді, сондай-ақ материалдардың жетіспеушілігі мен бүлінуі бойынша актілерді ресімдеу.
		Білімдер:
		1-разряд 1. Қоймада сақталатын материалдық құндылықтардың номенклатурасын, сортаментін және ассортиментін, олардың қасиеттері мен мақсатты тағайындалуын; 2. Жұмыс құралдарын, аспаптарды және айлабұйымдардың жұмысқа жарамдылығын тексеру тәсілдерін білу; 2-разряд 1. Қойма шаруашылығын жүргізу тәртібін; 2. Қоймадағы материалдық құндылықтарды есепке алу, сақтау және қозғалысын ұйымдастыру, сондай-ақ оларға ілеспе құжаттарды ресімдеу тәртібін;

		3. Технологиялық құжаттарға сәйкес әртүрлі материалдық құндылықтар партияларын жинақтау тәртібін білу.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
2-еңбек функциясы: Тиеу-түсіру жұмыстарын бақылау	1-дағды: Тиеу және түсіру операцияларын бақылау	Біліктер:
		1-разряд 1. Материалдар мен өнімдердің бүлінуі мен жоғалуын болдырмау мақсатында олардың сақталуын ұйымдастыру; 2. Материалдық құндылықтардың сақталуын қамтамасыз ету; 2-разряд 1. Қоймада сақталатын материалдық құндылықтардың бар-жоғын есепке алу және олардың қозғалысы бойынша есептік құжаттаманы жүргізу; 2. Қауіпсіздік талаптарының сақталуын бақылау.
		Білімдер:
		1-разряд 1. Қоймада тиеу, түсіру және сақтау кезінде заттарды, өнімді және шикізатты бүлінуден қорғау тәсілдері; 2. Өртке қарсы қауіпсіздік талаптары, материалдарды сақтау және қызметтік үй-жайларды ұстау тәртібі; 2-разряд 1. Қоймалық өлшеу құралдарын, айлабұйымдарды және механизмдерді қолдану тәртібі, сондай-ақ олардың жұмысқа жарамдылығын тексеру тәсілдері; 2. Материалдарды сақтау және тасымалдау, қызметтік үй-жайларды ұстау кезіндегі өртке қарсы қауіпсіздік талаптарының сақталу тәртібі; 3. Қышқылдарды, химиялық заттарды, улы және тез тұтанатын заттарды сақтау тәртібі мен шарттары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
3-еңбек функциясы: Түгендеуге қатысу және тауарлардың сақталуын бақылау	1-дағды: Түгендеу жүргізуге қатысу	Біліктер:
		2-разряд: 1. Сауда жабдықтарындағы қалдықтарды қайта санау жұмыстарына қатысу; 2. Анықталған сәйкессіздіктерді тіркеу; 3. Мәліметтерді жауапты қызметкерге тапсыру.
		Білімдер:
		2-разряд: 1. Түгендеу жүргізу тәртібі; 2. Түгендеу нәтижелерін ресімдеу тәртібі.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Парасаттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ шеңберіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіп атауы:

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

12. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі.

13. Әзірлеуге қатысқан ұйымдар (кәсіпорындар): "QazTrade" сауда саясатын дамыту орталығы" акционерлік қоғамы.

14. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің кәсіби біліктіліктер жөніндегі салалық кеңесі: 2025 жылғы 25 қарашадағы № 3 хаттама.

15. Кәсіби біліктіліктер жөніндегі ұлттық орган: 2025 жылғы 30 желтоқсандағы қорытынды.

16. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2025 жылғы 10 желтоқсандағы № 15002/22 қорытынды.

17. Нұсқаның нөмірі және шыққан жылы: 1-нұсқа, 2026 ж.

18. Шамамен қайта қарау күні: 2029 ж.

Қазақстан Республикасы
Сауда және интеграция
министрінің 2026 жылғы
19 ақпандағы № 107-НҚ
бұйрығына 5-қосымша

"Көтерме және бөлшек саудада тауарларды ілгерілету жөніндегі қызмет" кәсіптік стандарты

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолданылу саласы:

Кәсіптік стандарт түрлі меншік нысандары мен ұйымдық-құқықтық нысандардағы кәсіпорындарды қоса алғанда, көтерме және бөлшек сауданы жүзеге асыратын ұйымдарда, сондай-ақ сауда өкілдерінің функцияларын орындайтын дара кәсіпкерлерде қолданылады. Сондай-ақ кәсіби стандарт тауарларды ілгерілету және өткізу, клиенттермен өзара іс-қимыл және қызмет көрсету стандарттарының сақталуын бақылау функцияларын орындайтын жұмыскерлердің біліктілігіне, кәсіби білімі мен дағдыларына қойылатын бірыңғай талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) өткізу нарығын талдау – берілген уақыт аралығында тиімді маркетингтік стратегия әзірлеу үшін нарықтың ерекшеліктері мен үрдістерін зерделеу;

2) сатып алу-сату шарты – ең кең таралған шарт түрлерінің бірін білдіретін азаматтық құқық термині, оған сәйкес сатушы тауарды сатып алушының меншігіне беруге, ал сатып алушы – бұл тауарды қабылдап, ол үшін сатып алу-сату шарты шеңберінде белгіленген және келісілген бағаны төлеуге міндеттенеді;

3) клиенттік деректер базасы – компаниямен бұрын мәміле жасаған барлық клиенттер туралы мәліметтерді қамтитын деректер базасы. Кейбір клиенттік базаларда ықтимал тапсырыс берушілер мен клиенттер туралы ақпарат та болады;

4) маркетингтік стратегия – кәсіпорынның маркетинг мақсаттарын қалыптастыруға және осы мақсаттарды нарықта іске асыруды ұйымдастыруға көмектесетін қағидаттар кешені;

5) көтерме сауда – кейін сатуға немесе жеке, отбасылық, үй ішінде және осындай өзге де пайдаланумен байланысты емес өзге мақсаттарға арналған тауарларды өткізу жөніндегі кәсіпкерлік қызмет;

6) ұйымдық құрылым – ұйым бөлімшелерінің жиынтығы және олардың өзара байланысы, оның шеңберінде басқару міндеттері бөлінеді, басшылар мен лауазымды тұлғалардың өкілеттіктері мен жауапкершілігі айқындалады;

7) сатып алушы – қажетті тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді қолма-қол немесе қолма-қол емес есеп айырысу арқылы сатып алатын жеке тұлға не ресми ұйым; сатып алу тұтынушылардың сұранысын қанағаттандыру мақсатында жүзеге асырылады ;

8) тұтынушы – кейіннен алынған игіліктерді жеке баюға және пайда табуға байланысты емес қажеттіліктерге пайдалану үшін тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алатын, жұмыстарға тапсырыс беретін немесе оларды сатып алуды жоспарлап отырған жеке тұлғалар не ресми ұйымдар;

9) сату – тауарды оның ақшалай баламасына айырбастау шарттарын келісу процесі (менеджмент), онда сатушы мен сатып алушы мәмілеге мүдделі тараптар ретінде қатысады;

10) тауар нарығын болжау – зерделенетін сектордың немесе жалпы нарықтың даму үрдістері мен бағыттарын айқындау үшін конъюнктураның болашақ дамуын, нарық жағдайларының өзгерісін бағалау;

11) нарықтық мінез-құлық – компанияның өнімдер мен көрсетілетін қызметтерді сатушы немесе сатып алушы рөлінде жасалатын әрекеттері. Компаниялардың нарықтық мінез-құлықы мен нарық құрылымы бірге оның қызметінің тиімділігін айқындайды; ұйымның нарықтық мінез-құлықында оның ерекшеліктері, нарықтағы орны және даму кезеңі көрініс табады;

12) тауар – сатуға немесе айырбастауға арналған қызмет (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді қоса алғанда) өнімі.

3. Кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) ҚР – Қазақстан Республикасы;

2) БТБА – жұмысшылардың кәсіптері мен мамандықтарының бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

3) БА – басшылардың, мамандардың және басқа қызметшілердің лауазымдық біліктілік анықтамалығы;

4) ТЖКБ – техникалық және кәсіптік білім беру;

5) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы мемлекеттік жіктеуіші;

6) CRM жүйесі – клиенттердің өзара іс-қимылын басқаруға, клиенттер базасын жүргізуге, тапсырыстарды өңдеуге, сатуды талдауға және сауда қызметін жоспарлауға арналған бағдарламалық платформа;

7) ABC / XYZ-талдау – сатып алуды жоспарлау, тауарлық қорларды оңтайландыру және ассортимент матрицасын қалыптастыру үшін қолданылатын тауарлардың сатылымдағы маңыздылығы мен сұраныстың тұрақтылығы бойынша ассортиментті жіктеу әдістері.

2-тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: – "Көтерме және бөлшек саудада тауарларды ілгерілету жөніндегі қызмет".

5. Кәсіптік стандарттың коды:

6. ЭҚЖЖ сәйкес секцияны, бөлімді, топты, сыныпты және кіші сыныпты көрсету:

ЭҚЖЖ коды		Атауы
Секция	G	Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу
Бөлім	46	Көтерме сауда, автомобильдер мен мотоциклдерді қоспағанда
Топ	46.1	Көтерме сауда агенттіктерінің қызметі
Сынып	46.11	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Кіші сынып	46.11.0	Ауыл шаруашылығы шикізатын, тірі жануарларды, тоқыма шикізаты мен жартылай фабрикаттарды көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Сынып	46.17	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі

Кіші сынып	46.17.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін көтерме саудада сату жөніндегі агенттердің қызметі
Топ	46.2	Ауыл шаруашылығы шикізатын және тірі жануарларды көтерме саудада сату
Сынып	46.21	Астықты, өңделмеген темекіні, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.1	Астық, тұқымдарды және жануарларға арналған азықты көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.21.2 46.21.3	Өңделмеген темекіні көтерме саудада сату Майлы дақылдарды көтерме саудада сату
Топ	46.3	Тамақ өнімдерін, сусындарды және темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.31	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.31.0	Жеміс-жидектер мен көкөністерді көтерме саудада сату
Сынып	46.32	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.32.0	Ет және ет өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.33	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.33.0	Сүт өнімдерін, жұмыртқаны, тағамдық майларды және тоң майларды көтерме саудада сату
Сынып	46.34	Сусындарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.34.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.34.2	Көтерме азық-түліктік тарату орталықтарын қоса алғанда, сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын дүкендерде сусындарды көтерме саудада сату
Сынып	46.35	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату

Кіші сынып	46.35.0	Темекі өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.36	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.36.0	Қант, шоколад және қантты кондитерлік бұйымдарды көтерме саудада сату
Сынып	46.37	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.37.0	Кофе, шай, какао және дәмдеуіштерді көтерме саудада сату
Сынып	46.38	Балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді қоса алғанда, өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.38.1	Балық және балық өнімдерін көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.38.9	Өзге де тамақ өнімдерін көтерме саудада сату
Сынып	46.39	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Кіші сынып	46.39.0	Тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін мамандандырылмаған көтерме саудада сату
Бөлім	47	Автомобильдер мен мотоциклдерді сатудан басқа, бөлшек сауда
Топ	47.1	Мамандандырылмаған дүкендердегі бөлшек сауда
Сынып	47.11	Мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.11.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендерде көбінесе тамақ өнімдерін,

		сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.19	Мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.19.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылмаған дүкендердегі өзге де бөлшек саудада сату
Топ	47.2	Мамандандырылған дүкендерде сусындарды, тамақ өнімдерін және темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.21	Мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.21.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.21.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде жеміс-жидектер мен көкөністерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.22	Мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тауық, қыр құсы және олардан жасалған өнімдерді бөлшек саудада сату

Кіші сынып	47.22.3	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.22.4	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде ет және ет өнімдерін өзге де бөлшек саудада сату
Сынып	47.23	Мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.23.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде балық, шаян тәрізділерді және моллюскілерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.24	Мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.24.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде нан-тоқашты, ұннан жасалған және қантты кондитерлік өнімдерді бөлшек саудада сату
Сынып	47.25	Мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған

		дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.25.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде сусындарды бөлшек саудада сату
Сынып	47.26	Мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.26.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Сынып	47.29	Мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.29.1	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден кем сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.29.2	Сауда алаңы 2000 ш.м-ден астам (2000 ш.м. және жоғары) сауда объектілері болып табылатын мамандандырылған дүкендерде тамақ өнімдерін өзге бөлшек саудада сату
Топ	47.8	Палаткалардағы, дүңгіршектер мен базарлардағы бөлшек сауда
Сынып	47.81	Сауда палаткаларында, дүңгіршектерде және базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.81.1	Сауда палаткаларында, дүкеншелерде және дүңгіршектерде тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату
Кіші сынып	47.81.2	Базарларда тамақ өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін бөлшек саудада сату

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Тауарларды және (немесе) көрсетілетін қызметтерді белсенді ілгерілетуді және өткізуді жүзеге асыруға, сатып алудың барлық кезеңдерінде клиенттерді сүйемелдеуге және клиенттердің адалдығын қалыптастыруды және сатудың жоспарлы көрсеткіштеріне қол жеткізуді қамтамасыз ететін тұтынушылармен және әріптестермен өзара іс-қимылда сауда ұйымының мүдделерін ұсынуға қойылатын талаптарды айқындайды.

8. Кәсіптер карточкаларының тізбесі:

1) Сату жөніндегі агент – СБШ 3 деңгейі;

2) Коммерциялық сатылымдар жөніндегі агент – СБШ 3 деңгейі.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

9. "Сату жөніндегі агент" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	3322-2		
Кәсіп атауының коды:	3322-2-001		
Кәсіп атауы:	Сату жөніндегі агент		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	—		
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	—		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орны (бакалавриат)	Мамандығы: Маркетинг (салалар бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тәжірбиесі жоқ		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланысы:	—		
Кәсіптің басқа ықтимал болатын атаулары:	3322-9-005 – Сауда инспекторы.		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Тауарларды сату, ассортименті, орналастыру және ілгерілету бойынша ұсынымдарды қалыптастыру үшін сұраныс, тұтынушылық мінез-құлық, бәсекелес орта және сауда нүктелерінің жұмысы туралы деректерді жинау, өңдеу және талдау.		
Еңбек функцияларының сипаттамасы:			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары	1. Нарық және тұтынушылар туралы ақпарат жинау; 2. Орналастыру сапасы мен сауда стандарттарын бағалау; 3. Есептілік пен талдамалық деректерді қалыптастыру.	
	Қосымша еңбек функциялары:	—	
		Біліктер:	

1-еңбек функциясы: Нарық және тұтынушылар туралы ақпарат жинау	1-дағды: Маркетингтік бақылаулар жүргізу	1. Бағалар мен ассортиментке мониторинг жүргізу; 2. Сатып алушылардың мінез-құлқын талдау; 3. Деректерді белгіленген нысанда тіркеу. Білімдері: 1. Бақылау әдістері; 2. Баға мониторингінің қағидаттары; 3. Тұтынушылық мінез-құлық негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Бәсекелестер туралы ақпарат жинау	Біліктер: 1. Бәсекелестердің ассортименті мен жарнамалық ұсыныстарын зерделеу; 2. Қызмет көрсету шарттарын салыстыру; 3. Баға саясатындағы айырмашылықтарды анықтау. Білімдері: 1. Бәсекелестік талдау негіздері; 2. Ассортиментті салыстыру әдістері; 3. Акциялар мен жарнамаларды бағалау параметрлері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
2-еңбек функциясы: Орналастыру сапасы мен сауда стандарттарын бағалау	1-дағды: Мерчандайзинг стандарттарын тексеру	Біліктер: 1. Орналастырудың корпоративтік стандарттарға сәйкестігін бағалау; 2. POS материалдарының болуын тексеру; 3. Бұзушылықтарды тіркеу, есептерді жіберу. Білімдері: 1. Орналастыруға қойылатын талаптар; 2. Баға белгілерін орналастыру қағидалары; 3. Бренд-мерчандайзингтің негізгі элементтері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Тауарды сақтау және ұсыну шарттарын бақылау	Біліктер: 1. Жарамдылық мерзімін және қаптаманың тұтастығын тексеру. 2. Тауарды қатар қоюдың дұрыстығын бақылау. 3. Бүліну немесе сапаның төмендеу қаупін тіркеу. Білімдері: 1. Санитариялық нормалар; 2. Сақтау талаптары; 3. Тауарлық бұзушылықтардың түрлері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
		Біліктер: 1. Жиналған ақпаратты құрылымдау. 2. Сұраныс динамикасын бағалау. 3. Кестелер мен есептерді қалыптастыру.

3-еңбек функциясы: Есептілік пен талдамалық деректерді қалыптастыру	1-дағды: Бастапқы талдамалық деректерді дайындау	Білімдері: 1. Саудадағы талдама негіздері; 2. Деректерді өңдеу әдістері; 3. Есеп беру нысандарының түрлері.	
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
	2-дағды: Сату бойынша ұсынымдарды қалыптастыру	Біліктер: 1. Сатудың ықтимал өсу нүктелерін анықтау; 2. Орналастыруды жақсарту бойынша ұсыныстар беру; 3. Ассортиментті түзетуді ұсыну.	
		Білімдері: 1. Сату тиімділігін бағалау әдістері; 2. Жіктемелік талдау негіздері; 3. Ассортиментті қалыптастыру қағидаттары.	
		Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
Жеке тұлғалық құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Парасаттылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-		
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіп атауы:	
10. "Коммерциялық сатылымдар жөніндегі агент" кәсібінің карточкасы			
Топ коды:	3322-9		
Кәсіп атауының коды:	3322-9-003		
Кәсіп атауы:	Коммерциялық сатылымдар жөніндегі агент		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша кіші біліктілік деңгейі:	—		
БТБА, БА және басқа үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	—		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: арнаулы орта, орта кәсіптік білім	Мамандығы: Маркетинг (салалар бойынша)	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Тәжірибесі жоқ		
Бейресми және ақпараттық біліммен байланыс:	—		
	2433-9-004 – Сауда өкілі (жарияланым тауарлары); 2433-9-005 – Сауда өкілі (спорт тауарлары); 3322-2-002 – Коммивояжер;		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3322-9-004 – Сауда агенті; 3331-0-001 – Агент (сауда-коммерциялық).	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Клиенттік базаны дамыту, шарттар жасасу, тапсырыстарды қалыптастыру, жеткізілімдерді сүйемелдеу және көтерме және бөлшек саудада сату жоспарларының орындалуын қамтамасыз ету арқылы бекітілген аумақта тауарларды ілгерілету және сату.	
Еңбек функцияларының сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Клиенттік базаны дамыту және сауда нүктелерімен жұмыс; 2. Тауарларды ілгерілету және ассортиментті ұсыну; 3. Тапсырыстарды қалыптастыру және жеткізілімдерді сүйемелдеу; 4. Сату жоспарларын орындау және аумақты талдау.
1-еңбек функциясы: Клиенттік базаны дамыту және сауда нүктелерімен жұмыс	1-дағды: Жаңа клиенттер табу және тарту	Біліктер:
		1. Ықтимал сауда нүктелерін анықтау және алғашқы келіссөздер жүргізу; 2. Тауар желісі мен ынтымақтастық шарттарын таныстыру; 3. Клиенттің қажеттіліктерін бастапқы бағалауды жүргізу.
		Білімдері: 1. B2B/B2C сату негіздері; 2. Клиенттерді іздеу әдістері; 3. Ассортименттің бәсекелестік артықшылықтары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Қазіргі клиенттермен қарым-қатынасты басқару	Біліктер: 1. Клиенттермен үнемі байланыста болу; 2. Жеткізу, сапа және қызмет көрсету мәселелерін жедел шешу; 3. Шарттар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету.
		Білімдер: 1. Клиенттік сервис қағидаттары; 2. Сауда әріптестеріне қызмет көрсету стандарттары; 3. Талап қою жұмысының тәртібі.
Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді	
	1-дағды: Тауарлардың таныстырылымын өткізу	Біліктер: 1. Өнімнің артықшылықтарын көрсету; 2. Үлгілерді, каталогтарды және POS материалдарын дайындау; 3. Ассортимент бойынша консультация беру.
		Білімдер: 1. тауарлардың қасиеттері мен сипаттамалары; 2. Таныстыру әдістері; 3. POS материалдарының түрлері.

2-еңбек функциясы: Тауарларды ілгерілету және ассортиментті ұсыну	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Сауда стандарттарын қамтамасыз ету	Біліктер: 1. Планограммаға сәйкес тауарлардың орналасуын бақылау; 2. Баға белгілері мен акциялық материалдардың болуын қамтамасыз ету; 3. Бренд аймақтарының көрнекі күйін бағалау. Білімдер: 1. Көрнекі мерчандайзинг қағидаттары; 2. Тауарлық қатар қою қағидалары; 3. Сауда алаңдарын безендіруге қойылатын талаптар.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
3-еңбек функциясы: Тапсырыстарды қалыптастыру және жеткізілімдерді сүйемелдеу	1-дағды: Сауда нүктелерінен тапсырыстарды жинау	Біліктер: 1. Клиенттің қажеттіліктеріне сәйкес өтінімдерді қалыптастыру; 2. Жеткізу көлемін, мерзімдері мен шарттарын келісу; 3. Тапсырыстарды жүйеге жіберу және олардың мәртебесін қадағалау. Білімдер: 1. Ассортимент матрицасы; 2. Тапсырыстарды қалыптастыру қағидалары; 3. CRM жүйелерінің негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Жеткізуді және тауардың болуын бақылау	Біліктер: 1. Тауарлардың уактылы жеткізілуін қадағалау; 2. Қайтаруды, кемшіліктерді және қайта сұрыптауды бақылау; 3. Тапсырыстардың жабылуын құжатпен сүйемелдеу. Білімдер: 1. Логистикалық жеткізу процестері; 2. Тауарға ілеспе құжаттардың түрлері; 3. Қайтаруды өңдеу қағидалары.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	1-дағды: Бекітілген аумақта сатуды талдау	Біліктер: 1. Тауар айналымы және сату динамикасы бойынша деректерді жинау; 2. Өсу нүктелері мен проблемалық аймақтарды анықтау; 3. Жұмыс нәтижелері туралы есептерді қалыптастыру.

4-еңбек функциясы: Сату жоспарларын орындау және аумақты талдау		Білімдер: 1. Сатуды талдау әдістері; 2. Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері (KPI); 3. ABC/XYZ талдау негіздері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
	2-дағды: Белсенділік пен маршрутты жоспарлау	Біліктер: 1. Клиенттерге барудың маршруттық парақтарын жасау; 2. Күнделікті және апталық міндеттерді жоспарлау; 3. Жүктеуді ескере отырып, маршруттарды оңтайландыру.
		Білімдер: 1. Маршруттық сапарларды жоспарлау қағидалары; 2. Сауда аумақтарының ерекшеліктері; 3. Жұмыс уақытын оңтайландыру әдістері.
	Дағдыларды тану мүмкіндігі	Талап етілмейді
Жеке тұлғалық құзыреттерге қойылатын талаптар:	Жауапкершілік Тәртіптілік Парасаттылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	-	
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ деңгейі:	Кәсіп атауы:

4-тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

11. Мемлекеттік органның атауы: Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі.

12. Әзірлеуге қатысқан ұйымдар (кәсіпорындар): "QazTrade" сауда саясатын дамыту орталығы" акционерлік қоғамы.

13. Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің кәсіби біліктіліктер жөніндегі салалық кеңесі: 2025 жылғы 25 қарашадағы № 3 хаттама.

14. Кәсіби біліктіліктер жөніндегі ұлттық орган: 2026 жылғы 9 қаңтардағы қорытынды.

15. "Атамекен" Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 2025 жылғы 10 желтоқсандағы № 15002/22 қорытынды.

16. Нұсқаның нөмірі және шыққан жылы: 1-нұсқа, 2026 ж.

17. Шамамен қайта қарау күні: 2029 ж.

